

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

112910

V oceno smo prejeli.

»Domače in tuje živali v podobah« I. del: Sesavci: Cena trdo vezani knjigi 30 Din. Za pravi malenkostni znesek 30 Din nudi ta zanimiva zbirka na 29 tabelah, izvršenih v naravnih barvah, 156 vrst četveronožnih živali. Seveda ne obsega zbirka samo četveronožnih živali naših krajev, temveč tudi udomačene in divje živali vsega tujega sveta. To zbirko si morajo omisliti vse naše šole, ker jim bo služila pri naravoslovnem pouku. Tudi ni za našo učečo se mladino lepšega in koristnejšega Miklavževega ali božičnega darila, kakor ta nazorna zbirka. Založništvo bo izdalo tudi nadaljnje prirodoopisne zbirke v isti obliki in opremi, n. pr. price, ribe, golazen, hrošče, metulje itd. Knjigo je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Molière: Skopuh (L'Avare), komedija v petih dejanjih. Prevel Niko Kuret, Ljubljana 1927. Založila Jugoslovanska knjigarna. Ljudski oder XII. zvezek. Cena 18 Din. Skopuh ima vse polno resnih momentov, vendar je tudi toliko komičnih prizorov v igri, da se bo občinstvo izvrstno zabavalo. Figura Skopuha, ki ima še dandanes ponekod precej podobnosti, je mojstrsko delo pisatelja-umetnika. Igrji je pridejan predgovor (napisal prof. A. Robida), v katerem najde režiser vse potrebne napotke in nasvete glede kostumov, karakterizacije oseb, sploh vsega, kar je važnega v igri. Tudi predavatelj pred igro bo našel marsikaj porabnega v A. Robidovem predgovoru, kar naj občinstvu v uvodu razjasni in razloži.

Zvezde in cvetice. Knjiga o hvaležnosti. Spisal prof. Anton Kržič. V Ljubljani 1927. Izdal Alojzij Stroj. Natisnila Jugoslovanska

tiskarna v Ljubljani. Str. 304. Cena 25 Din. Knjiga je izšla v komisijski zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani.

Pomembna knjiga so Zvezde in cvetice. Ne vem v naši vzgojni književnosti vrstnice, ki bi jo mogel bolj priporočati. Mladini in odraslim, otrokom in staršem, gojencu in vzgojitelju bo dobrodošla, pridigar in predavatelj bo rad segel po njej in zato bi ne smelo biti hiše, kjer bi si je ne omislili. sleherna šola in sleherno društvo bi si jo moralo naročiti za svojo knjižnico, ker knjiga o hvaležnosti bo kakor solnce kamor pride: vse poživi in prerodi. Zato vzemi jo v roke in jo beri!

»Zena z zaprtimi očmi.« Spisal Pierre l'Ermite, poslovenil dr. Lovro Sušnik. Založila Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.

Roman je spretno vzet iz vsakdanjega delavskega življenja po velemestih. Je živa slika bridkih preizkušenj, ki čakajo težkega dela nevajeno plemiško mladenko, ki je morala vsled padca valute po vojni razprodati očetovo posestvo in poplačati med vojno nastale dolgove in zapustiti svoje rojstno plemenitaško hišo ter se podati brez gmotnih sredstev v velemesto Pariz iskat vsakdanji kruh.

Niz zanimivih in napetih dogodkov ne dopusti čitatelju, odložiti te lepe knjige, ki je obenem lep slovenski prevod.

Knjiga je broširana in se dobi v Jugoslovanski strokovni zvezi v Ljubljani, Stari trg, 2./I., pri ekspozituri Jugoslovanske strokovne zveze v Celju in Mariboru za ceno Din 20 in je lepo božično darilo.

Vseбина.

112910

R. L. T.: Božji otroci smo	1
Večerni razgovori pri gospej Eli	2
M. Elizabeta: Tvoj božič	3
Slavko Savinšek: Novoletna	3
Henriette Brey - Pavla M.: Jožef, zvesti, ben David	4
Slavko Savinšek: »Vigrednice«, na delo za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo	8
Sestra Pavla: Dekle	9
P. Krizostom: Kristus — Kralj kraljev	9
Stana: Svetonočna uspavanka	9
Julka Špur: Oče me kregajo	10
A. Lebar: Preko vseh ovir	11
Lojzka H.: Ob jaslicah	14
Mira: Pred nami	14
Ksaver Meško: Hrepenenje k Bogu	14
Tinca: Ob prerani smrti moje sošolke	15
P. Krizostom: Dete božje spi	15
Tiše misli	15
Iva: Božična	15

Rožni dom:

Francka G.: Na sveti večer	16
Od srca do srca	16
Kako je drugod	19
Vigrednica-gospodinja	19

Organizacija:

Sestra, Sv. Jurij ob Ščavnici: Novoletni pozdrav Orlicam	22
Fr. P.: Povej mi, s kom občuješ	22
Iz orliške centrale	23
Sestre sestram	23

Drobiz:

Naš tolmač	23
Uredniška molčečnost	24
Na delo za dobro in pošteno knjigo	24

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VI — V Ljubljani, 1. januarja 1928 — Štev. 1

R. L. T.:

Božji otroci smo.

Ko to pišem, je povsem navaden zimski dan. Nebo je nekako otožno sivo, hladno je. Po ulicah vrve ljudje povsem z isto naglico, nepočakanošjo kot sicer. Torej je res povsem navaden zimski dan.

Toda zame ne. Pravkar se mi je iztožilo neko srce. Pokazalo je rano, ki je še krvavela in je tako zelo bolela. Sprva nisem našel besedi, ki bi mogle najti odmev v ranjeni duši. Naenkrat mi je prišlo na misel; in misel je bila kakor bel, sijajen pramen božje milosti iz neba na zemljo: otrok božji si . . .

Ali ne veš, da je Zveličar rekel, niste več hlapci in dekle in brezdomci, temveč sinovi in hčere božje?

In pričel sem tolažiti bolno srce:

Glejte, ali niste sestra, betlehemskega Deteta? In to ubogo, nebogljeno Dete je Sin božji. Človeštvo je od nekaj trpelo, solze so bile že poznane tudi prvima izgnancema iz raja. Ampak tiste solze so še vsa bolj pekle. Saj nihče ni jokal z njima. Prišlo pa je dopolnjenje časov in mi smo tako srečni, da v našo radost in našo bol sijejo besede: Mir ljudem na zemlji, ki so blage volje in še tiste lepe, globoke: Blagor tistim, ki zavoljo pravice trpe, ker njih je nebeško kraljestvo. — Če pa se naš duh tej novi, tuintam tako temni modrosti upira, ali ne vidite, kako isto božje Dete kot mlad mož v resnobi in smehljaju kaže na otroke in pravi: Ako ne boste kakor otroci, ne pojdete v nebeško kraljestvo . . .

„Ko pa tako boli . . ., kako more božja ljubezen tako udariti?“

„Ali otrok vedno razume trpko modrost ljubeče matere?“

Ranjeno srce je našlo skozi solze prvi smehljaj . . .

Otroci božji smo in nam vsem — vam, ki ste vse vesele in vam, ki ste otožne in žalostne pojo zvonovi:

„O ti ljubi, dragi božji otrok!“

Večerni razgovori pri gospej Eli.

(Navzoči so: Zdravnik, gospa Ela, Leon Ansgar, Marjanica, Magda. Sprva sta zdravnik in Leon Ansgar sama. Udobna meščanska soba.)

ZDRAVNIK: Gospod doktor, svetujte mi, kaj naj dam naši Marjanici za Božič! Obleke in perila in sladkarij tega ne, ker za to že Ela skrbi. Meni pa ne pade v glavo, kar bi bilo zaeno porabno in zabavno.

LEON ANSGAR: Morda bi si želela kako knjigo, ali kak časopis? Ste že kaj vprašali?

ZDRAVNIK: Ne; želel bi pa dati kaj osebnega, nekaj, da jo bo tudi pozneje veselilo. Saj veste, v tistih letih je, da je zelo dovzetna za toplo in priščno besedo in za lepe spomine.

LEON ANSGAR: Kaj pa, ko bi ji dali dnevnik? Veste, pravkar sem bral knjigo,¹ ki me je res očarala. Pisana je v obliki dnevnika in tako sem prišel na to misel. Tako darilo je res osebno in zaeno najlepši spomin, ki ostane.

ZDRAVNIK: Prav imate. Bom tako storil. Bomo videli, kaj bo rekla na to naša Ela.

ELA (pravkar vstopi s čajnim servisom): Tako, gospod doktor, to naj bo priprava na božičnico. (Ponudi pecivo.)

MARJANICA in MAGDA (vstopita).

MARJANICA: Papanu na obrazu berem, da nekaj skriva.

MAGDA: In komaj čaka, da bi povedal.

ZDRAVNIK: Prosim, vse dame, ki so navzoče, da ne sodijo po sebi. Res je pa, da imam nekaj povedati ali bolje vprašati.

ELA: No, in nič ne poveš!

ZDRAVNIK: Stvar je tale. Naši Marjanici, saj nisi več otrok, torej lahko povem, sem hotel poleg koristnih reči kupiti tudi nekaj, kar je zaeno zabavno in naš Leon Ansgar mi je nasvetoval zelo pametno: dnevnik.

MARJANICA: Saj nisem petnajst let stara, ali kaka goska.²

MAGDA: Sedaj vidite, gospod doktor, da ste mojo in svojo prijateljico užalili. Ravno srečnih rok pri nasvetu daril nimate. Veste, drugič...

ELA: Ampak, Magda! — Leon Ansgar je naš gost.

MAGDA: No, saj nisem nič hudega mislila.

LEON ANSGAR (smeje): Povsem napak ste me razumele. Dnevnik je lahko tak in tak.

MARJANICA: Kako je to globoko.

LEON ANSGAR: Marjanica, poredna ste! Počakajte, da povem! Takole mislim: Vsak človek doživlja svojo življenjsko pomlad drugače. Eden viharo, drugi povsem mirno. Vendar pa je pomlad vedno zanimiva. Življenje pa ni neka nedeljiva enota. Obstoja iz samih dni in ur in drobnih, pisanih dogodkov. Spomin je sicer svež, toda življenje prebujno, da bi človek vse ohranil v spominu. Če si pa nekaj teh vtisov, doživljajev, prigrad zapišemo, ostane to trajno. To je prijetna in zabavna plat. Ima pa dnevnik še prednost neke prostovoljne, fine kontrole. Je nekak barometer naše rasti, našega notranjega in zunanjega življenja.

MAGDA: O, tiste sentimentalnosti! Škoda časa!

ZDRAVNIK: Je križ, če droben krojač vse po sebi meri...

MAGDA: Nič ne merim, po sebi. Naša profesorica v šoli se vedno norčuje, češ, da lahko v dnevnik pišemo solze, kot to delajo štirinajstletne učenke meščanskih šol.

¹ »Das Tagebuch eines Kindes« von Louisa von Haber.

² Nemci pravijo: Backfisch — Mit vierzehn Jahren sieben Wochen, — kommt der Backfisch angeköchen.

LEON ANSGAR: To je nekaj drugega. In še tistega bi jaz ne obsojal. Vsak razvoj je več ali manj bolesten. In čim bolj človek samega sebe opazuje, tem prej se bo spoznal. In pisanje dnevnika, ni ravno potrebno vsakdanjega, je opazovanje, je kontrola, je sodba samega sebe — svojih nagnjenj, velikih in malih strasti itd.

ELA: To je pa res.

ZDRAVNIK: Saj zato pa, kdo je bolj tega potreben kot naša Marjanica. (Jo poredno pogleda.)

MARJANICA (ogorčeno): Očka, nikar me ne jezi!

LEON ANSGAR: Nič hudega, Marjanica. Če boste pisala dnevnik, v slabi družini ne boste. Veliki pisatelji in umetniki so ga vedno pisali. Tako Hebbel, Hermann Bahr, Goethe, kipar Rodin, in nešteto drugih. Torej ne samo goske.

MAGDA: To je kaj drugega. Takega dnevnika bi se tudi jaz ne branila.

LEON ANSGAR: Če boste prav pridna, ga bo morda gospod doktor kupil.

ZDRAVNIK: Hm, no ja, navsezadnje bom pa še smel biti dobri stric ...

M. Elizabeta:

Tvoj božič.

*V svojo dušo hočeš božič,
v svetonocni mir odet,
zlati božič let detinskih,
tih. skrivnosten, rajskosvet.*

*Zvezd je polna tvoja duša,
kot prelestna sveta noč;
»Gloria« se v nji pretaka,
kot drhtela je nekoč.*

*Betlehemska luč je v tebi,
lepa kot nebes spomin,
srečo nosiš na obrazu,
ore ti iz srca globin.*

*Toda, to ni zlati božič
tvojih slutenj, tvojih sanj ...
Kje je ljubko božje Dete?
Kje je topla zibka zanj?*

*Božič pravi, sveti božič
bo prišel iz rajskih dalj
v hipu, ko bo v dušo stopil
eharistični tvoj Kralj.*

Slavko Savinšek:

Novoletna,

*O, pa so ko zarje v novo leto:
če se v duši kakor luč prelivajo,
če o samih lepih rožah pomni jo,
če visoko, čisto pesem pojejo!*

*O, pa so ko solze v novo leto:
če so ž njimi vroča srca strta,
če sadovi v njih iz hlimbe vrta,
če po njih je duša s srcem sprta!*

*Staro leto, ž njim bridkost, boleti,
radost, smeh in hrepenenja
tonejo po večno isti cesti
v mrtvo morje pozabljenja.*

*Eno le ostane vedno z nami,
eno zapusti šele nas v jami:
to spomini so pretklih dni,
to so zrenja duševnih oči.*

*Novo leto, bolne duše nam prenovi!
Ura vsaka naj prevar nas varje,
kakor rože bele naj brstè nam dnovi,
da spomini nate bodo nove zarje!*

Jožef, zvesti, ben David.

(Biblična povest iz Kristusovih časov.)

I.

Svetlo jutranje solnce je spustilo svoje žarke na široko se raztezajoča poslopja velikega templja. Žarele in lesketale so se zlate kupole in kot snežnik se je svetil beli marmor.

Visoko marmorno stebrovje je držalo oboke Salomonove ali kraljevske dvorane, skozi katero sta se, v živahnem pogovoru, sprehajala dva moža.

»Ti, Jožef, sin Davidov, si se torej odločil, da ne boš več posečal mojih predavanj? In to baš sedaj, ko smo prišli do velikega preroka Izaija?« je vprašal sivolasi Hilel, eden najmodrejših učnikov Izraelovih, svojega komaj devetnajstletnega spremljevalca.

»Mojster,« je odgovoril mladenič potrto, »ti veš, kako težko mi bo, ko ne bom smel več prisluškovati tvoji modrosti. Ali saj veš, da nas je zadela nemila usoda. — Obubožali smo.«

»Kaj meniš, da sem kramar, ki prodaja svojo učenost zgolj za srebrnike? Najbolj nadarjen si izmed mojih učencev in meni si postal najljubši. Brez denarja prideš lahko k meni — kolikorkrat hočeš.«

»Zahvaljujem te, rabi,« odvrne Jožef, »delati moram, da se preživim.«

»No, potem pa prihajaj k meni zvečer ali pred Soboto!«

Proseče ga je pogledal Jožef. »Mojster, kaj si pozabil, da se hočem izseliti v Nazaret, tam v Galileji, kjer sem podedoval hišico po materinem sorodniku?«

»V resnici misliš zapustiti rojstno hišo svojih dedov? Ti, potomec Davidov? Četudi je tvoj dom obubožan in zapuščen — ne prepuščaj ga svojim bratom; kajti oni ga bodo gotovo popolnoma upropastili.«

Mladenič je povesil glavo in dejal s tihim, tresočim se glasom: »Prav zaradi mojih bratov...« — dalje ni mogel.

»Slišal sem o tem,« se je ujezil Hilel, »kako te preganjajo in zaničujejo, ker se preživljaš sam, z delom svojih rok. Oni pa so ošabni in leni. Kdo pa jim je dal pravico — zaničevati delo? Kaj ni pri našem narodu rokodelstvo spoštovano? Saj se ga je moral učiti celo sin Velikega duhovna, ker tako določajo postave. Kaj nisem tudi sam cepil drv v svoji mladosti, prav tako kot rabi Akviba? Ali ni bil rabi Johan izdelovalec sandal in rabi Izak Nanaha — kovač? Ne veš, da jezikovni učenjak Jonatan ben Uziel sedi ob statvah? Ne, ne delajo prav tvoji bratje, ko te zasmehujejo! ... Toda, pusti jih!«

»Mladi so še in veselega značaja, pa mislijo...«

»Ti si dosti mlajši, pa vendar te že diči resnost moža in tudi zapovedi Gospodove ljubiš in spoštuješ. Veš, Jožef, preveč prizanesljiv je bil tvoj oče proti tvojim bratom. Ako oče sina ne kaznuje — ga zaničuje! Tvoji bratje delajo mrtvemu očetu prav malo časti. Njihov konec bo slab, kajti Salomon pravi: Usta pravičnikova mnoge pouče; tisti pa, ki ostanejo nepoučeni, umro, ker so revnega duha. Ti sam si pravi potomec Davidov. Vsled tega, moj sin,

Naša prijateljica in plodovita nemška pisateljica Henriette Brey, ki so jo vse Vigrednice vzljubile po lanski povesti »Je pa davi slan'ca pala«, nam je poslala zopet krasno povest, ki jo danes začenjamo. Ta povest je v nemščini doživela že več izdaj in je prevedena na portugalsčino. S pisateljicinin dovoljenjem jo bo »Vigred« prinašala vse leto, čitateljice pa bodo od meseca do meseca komaj pričakovale nadaljevanja, tako napeto se vrše dejanja. Biblične (svetopisemske) povesti »Vigred« še ni prinašala, zato bo ta tembolj vabila. Vsem Vigrednicam pošilja Henriette Brey prav srčne sestrinske pozdrave.

ostani ob zibelki svojega rodu! In če boš pripeljal enkrat domov prav tako plemenito ženo...»

Močna rdečica je zaplula mladeniču v obraz. »O, rabi Hilel, jaz se ne bom nikoli oženil! ... Jaz ... mene vleče v samoto.«

Starčku se je nekoliko stemnilo čelo in neverno je zmajeval z glavo, ko je vprašal: »Ti, sin Davidov, se ne poročiš? Pa ne da bi mislil ogrniti spokorni plašč Esejcev, ki žive neporočeni v skupinah v Engadiju ob Slanem morju, in oditi k njim?«

»Ne, ne,« je skoro prestrašeno odvrnil Jožef. »Kako bi se mogel smatrati vrednega, da bi živel skupno s temi pobožnimi možmi? Le tiho hočem živeti sam zase in s svojo skromnostjo služiti Bogu ... O mojster, moja duša hrepeni po Bogu, po živem Bogu! Žene si ne želim. Po zapovedih božjih se hočem ravnati vse življenje. Saj si me ti sam učil, da je dobro pripadati Gospodu in le njemu samemu služiti...« Proseče je zrl spošтовanemu učniku v obraz.

Medtem sta bila dospela zopet do zatega vhoda in sta tam obstala. Krog njiju je bilo zelo živahno. Ljudstvo je prihajalo in zopet odhajalo. Nekateri so molili, drugi darovali. Rabiji, s svojimi učenci, so se sprehajali po hodnikih. Med njimi so vedno švigali sem in tja Natinejci (tempeljski sužnji za nizkotna opravila) in belo oblečeni leviti. Iz templjeve notranjosti pa se je čula prijetna melodija harf: Slavospev pred prestolom Jehove.

Ne meneč se za vse to vrvenje, ki ju je obdajalo, je odkrival dobri mladenič ljubljenu učitelju skrivno željo srca — živeti deviško ...

Sivolasemu možu je bila ta želja, katero je gojil njegov učenec, nepojmljiva. Zamišljeno ga je opazoval. Pred njim je stal mladenič, lepe, pravilne rasti. Vse poteze obraza so bile prikupljive — odkrite. Na visoko, plemenito čelo so padali veliki temnorjavi kodri. Iz vdanih rjavih oči je plamtel ogenj odkritosrčnega navdušenja. Hilel sam je vedel, da je njegov ljubljeneec moder in duhovit. Poznal je njegovo čisto dušo, zvesto in globoko čutečo, ki ni poznala ne zavisti ne sovraštva in ki se ni zavedala svoje velike vrednosti. Resnično, pravi potomec Davidov, ta Jožef iz Betlehema! ... In prav iz Betlehema ima priti odrešenje! Po preroških napovedih se je že bližal ta čas. Čudno! Kadarkoli je Hilel razmišljal o tem, vselej so mu misli uhajale k Jožefu. Kaj če ni Jehova izvolil tega mladeniča ...?

Položil mu je roke na rame: »Ne Jožef, ne smeš ostati neoženjen! Sinove moraš podariti Gospodu! Mogoče, da je Jehova ... Morda je ravno tebe določil za nekaj velikega.«

Smehljaje je odmajal Jožef z glavo. »Oče, ti veš, da sem reven in ubog.«

»Kaj pa tvoj rod — ga nič ne ceniš? Iz hiše Davidove bo prišel Odrešenik!«

»O rabi Hilel,« vzklikne hitro Jožef, »ti sam si Davidovec! Mogoče je Jehova določil tebe, ali pa tvojega sina Simeona ...«

Hilel je zanikal: »Jaz sem le potomec babilonske veje Davidovcev. Saj veš, to je tista stranska linija, ki je po zaslužnjenju ostala v Babilonu. Šele moj oče se je priselil v Judejo. Ko sem bil še majhen, so me zasmehovali z »babiloncem« ... Toda, kaj pa je to?«

Ob zlatih vratih se je natrpalo množice. V tempelj je prihajal svečan sprevod. »Nova tempeljska devica prihaja,« so šepetali okrog stoječi.

Ta deklica je morala biti iz bogate hiše, kajti pred njo so vodili celo čredo daritvenih živali, s svetjem okinčanih. Sledili so hlapci in dekle in, kot se je domnevalo, nekaj sorodnikov. Zadnja je prihajala s starši mlada deklica, praznično oblečena, z belim venčkom v razpuščenih plavih laseh.

Deklica je štela komaj štiri do pet let; toda njen nežni obrazek je očitoval izredno krepost in svetost. Veselo pričakovanje in hrepenenje jo je vso prevzelo. Stopala je med očetom in materjo, vedno pol koraka pred njima in zdelo se je, da ne hodi, temveč da jo nosijo nevidne peroti. Ni pogledala ne na desno ne na levo, njen pogled je imel pred seboj eno samo točko — tempelj.

Kot vkopan je stal Jožef, ko je opazoval to sliko. Nikakor ni mogel odtegniti pogleda od lilijsko čistega obrazka. Je li človeško ali nadnaravno bitje?

Prevzelo ga je nenavadno sveto spoštovanje, kot ob nenadnem odkritju nečesa silno velikega, svetega. »Prav takšni morajo biti angeli, kadar se v človeški podobi mudijo na zemlji,« je vzdihnil Jožef.

Tudi učeni rabi je strme opazoval tujo deklico, ki se na prvi pogled ni razlikovala od drugih, a ga je vendar namah osvojila s svojim nenavadnim vedenjem. »Lilija iz teh dolin, roža Saronka,« je mrmral. »Da, Jehovino izbrano ljudstvo ima med seboj še žlahtne cvetke.«

Ko je bil sprevidel že mimo, se je šele ozrl na starše. Stekel je za njima, kajti spoznal je bil svojega nekdanjega prijatelja in njegovo ženo.

»Pozdravljen Joahim! In ti Ana! ... In to je vajina hčerka, katero pošiljata v tempelj? ... Bog te blagoslovi, dete moje, tebe in tvoje starše!«

V živahnem pogovoru jih je spremljal Hilel prav do korintskih vrat.

Ves navdušen se je vrnil k Jožefu, ki je ostal tam, kjer ga je bil zapustil. »Oprosti moj sin, da sem te pustil samega. Tako nepričakovano sem uzrl svojega prijatelja Joahima ... Si videl otroka? ... To je Mirjam, njegova hčerka. Prideljena bo tempeljskim devicam. Ona je otrok milosti, kajti Bog ji jo je podaril že v visoki starosti ... Toda saj gotovo poznaš Joahima? Tudi on je iz hiše Davidove.«

Jožef je bil videl le otroka. Vprašanje ga je vzbudilo kot iz sanj. »Joahim?« je vprašal in razmišljeno potegnil z roko preko čela. »Seveda, en Joahim je bil v našem sorodstvu; toda odšel je bil proti Seforisu.«

»Da, da, to je on! Odšel je tedaj na ženin dom, ko so tam umrli njegovi starši. Ali bi ga ne hotel pozdraviti?«

»Ne, ne, nočem motiti,« se je branil mladenič. »Oni nosijo blagoslov Gospodov, jaz pa sem le ...«

Jožef je prijel spoštovanega učitelja za roko in jo je hvaležno pritisnil najprej na čelo in potem na prsi. »Rabi Hilel,« je prosil ginjeno, »blagoslovi me in pusti naj grem v Nazaret, kjer hočem v samoti služiti Bogu in ga prositi za Mesijo.«

Starček ga je žalostno pogledal. »Ti torej hočeš! In v zaničevani Nazaret? ... Sin mojega srca, težko te bom pogrešal. Kot pelin ustom, tako je grenka moji duši ta ura slovesa.«

V Jožefovih očeh so se lesketale solze. »Dobri mojster,« je šepetal, »vedno si bil dober z menoj, ubogim nevednežem. Zahvalim ... zahvaljujem te. Tudi meni je slovo od tebe silno težko. Naj ti Eloah da plačilo, katerega je sam obljubil!«

Tudi Hilelu so se zasolzile oči. S tresočo se roko je grebel po bradi, ki mu je segala skoro do pasu.

»Zgodi se! Pojdi z Bogom, moj sin!« K blagoslovu je položil obe roki na sklonjeno teme poslavljajočega se mladeniča.

»Bog Abrahamov, Izakov in Jakobov naj te blagoslovi! Služi v samoti Jehovi! ... Jožef, več kot sedem in pol desetih let sem že živel, toda nikoli nisem videl pravičnikov stalno v stiski! Zdi se mi, da namerava Bog nekaj posebnega — velikega s teboj! ... Pojdi torej v miru!«

Poln ljubezni in spoštovanja je pozdravil Jožef še enkrat svojega učitelja, nato je odšel.

Hilel je gledal za njim. Kot v sanjah sta se mu prikazala — ta mladenič in mala Mirjam, hčerka iz rodu Davidovega ... Toda ne, iz Betlehema pride Mesija ... iz Betlehema ...

In Hilel, kojega mehka duša je ohranila živahno hrepenenje po sreči Izraela, je dvignil svoj pogled k Bogu, rekoč: »Pošlji gospod, kogar name-ravaš poslati!«

II.

Večerni vetrič je nalahno pozibaval krone palm in granatnih drevesc. Ob jugovzhodnem pobočju hriba je sanjal Nazaret s svojimi belimi hišicami, v senci širokolistnatih, vedno zelenih nopal in bogato cvetočih kaktusov.

Ob velikem zidanem vodnjaku, ki je edini dajal mestu dobro pitno vodo in je bil obdan od temnih cipres, je kramljala skupina mladih deklic. Povedati so si morale vse novice tekočega dne. Vedro se je škripaje dvigalo in zopet padalo. Dekleta so nalivala vodo v lepo oblikovane temnorjave glinaste vrče.

Mala Egla je v šali pljusknila v svoje prijateljice vodo. Odgovoril ji je radosten smeh. Nato so zapele deklice prastaro pesem o vodnjaku, katero so peli že njihovi predhodniki za časa Mojzesa v puščavi.

Komaj pričeto petje je mahoma utihnilo. Mož, ki je nosil sekiro in žago, je prišel mimo.

»Tesar Jožef prihaja,« je pritajno pripovedovala Egla. »Bog ve, če pojde zopet mimo, ne da bi malo pokramljal z nami, kot delajo drugi mladeniči?«

Jožef je deklice prijazno pozdravil in je šel dalje. Spremljalo ga je šest parov oči.

»Lep je in priden,« je menila plavolasa Idida. »Zakaj se neki ne oženi? Saj je preko trideset let star.«

»Pravijo, da se je zaobljubil, da bo živel kot Esejec,« se je oglasila molčeča Bala.

»Stara Betsaba je rekla, da je imel kot mladenič lepo nevesto, ki pa mu je umrla in zdaj še vedno žaluje po njej,« je pristavila temnooka Tamara.

»Neumnost!« se je ujezila Jahela, vitkorasla hčerka prodajalca dišav, »Betsabin jezik je mnogo hitrejši kot njena pamet!« Potihem pa si je mislila, da bi marsikatera od njih rade volje tolažila »žalujočega« tesarja.

Judita, ki je imela rdečo rožo v temnih laseh, še ni bila nič govorila. Zdaj pa je dejala, kot sama zase: »On je dober. Njegovo srce je mehko in zvesto. Srečna bo žena, katero bo nekoč pripeljal domov.« Vzdihnila je in zrla z žarečim pogledom za njim.

Jožef je šel mirno svojo pot. Nenadoma je pospešil korak. Stara ženica je drsala po cesti. Nosila je težak tovor lesa na hrbtu. V trenutku je bil Jožef pri njej in ji je odvezl tovor.

Dekleta so ga opazovale.

»Tako je torej,« je boječe spregovorila Jahela, »z beračico je prijazen in ji celo pomaga! Nas pa komaj pogleda.«

»O! Jahela,« zakliče še otročja Mihola, »ne samo beračici, tudi vsem živalim pomaga. Ptička, ki pade iz gnezda, pobere tako lepo, kakor jokajočega otroka. Sama sem videla, kako je dvignil in nesel na rokah bolno ovčico, ki je zaostajala za čredo, katero so gnali ravno mimo njega. Niti hrošča ne pohodi. Oče pravi, da je pravičen in to mnogo bolj, kot naši farizeji, četudi nima tako širokega modrega robu na molilnem plašču in ne toliko svetih vozlov.«

(Dalje prih.)

„Vigrednice“, na delo za Akademijo znanosti in umetnosti ter za Narodno galerijo.

Pred menoj leži drobna propagandna knjižica, ki jo je Narodna Galerija razposlala po Sloveniji, da vzbudi ž njo v slehernem Slovencu in Slovenki čut dožnosti: pomagati s prispevki zbrati fond, ki bo omogočil ustanovitev in delovanje slovenske Akademije znanosti in umetnosti ter za stalno podprl Narodno Galerijo.

Preko tega oklica in poziva ne more in ne sme noben Slovenec, nobena Slovenka! Tudi ti, Vigrednica, ne in ti še celo najmanj! Pri graditvi ognjišč slovenske kulture Vigrednice ne sme manjkati, ker bi bilo to sramota zanjo! Najlepši cilj zavednega slovenskega dekleta je, pomagati svojemu narodu doseči najvišjo stopnjo kulture. Od slovenskih deklet ste doslej pokazale Vigrednice najbolj, da se zavedate tega vzvišenega cilja. Zato naj tudi zdaj ne gre ta klic mimo vas, ampak naj vam postane ena od najvažnejših nalog: delo za ta dva najvišja kulturna zavoda slovenska!

Kaj je Akademija znanosti in umetnosti? Ognjišče in žarišče narodove kulture! Je znanstvena in umetnostna organizacija, ki si je nadela cilj, z organiziranim skupnim delom vršiti znanstvena dela, ki jih vsled pomanjkanja zunanjih in notranjih sredstev ne premore en sam človek, ali samo par posameznikov. Glavni namen in prvi take Akademije je: zbirati gradivo, izdajati ugotovljene izsledke in objavljati vse že do sedaj znane in ugotovljene in to na vseh znanstvenih poljih: zgodovinske, kulturne, literarne, prirodoslovne, zemljepisne, narodopisne, umetnostne itd. Vse to pod strogim nadzorom naših najboljših znanstvenikov in učenjakov. Le na ta način je mogoče, da bomo Slovenci slednjič enkrat zbrali gradivo svoje kulturne in narodove zgodovine sploh ter pokazali vsemu svetu, da smo, čeprav majhen, vendar narod, ki se sme s ponosom in po pravici prištevati visokokulturnim in naprednim narodom.

Narodna Galerija! Imamo jo že, ali še nepopolno in ubožno, ki prav vsled pomanjkanja sredstev ne more vršiti svoje naloge, obstoječe v tem, da zbere čimveč spomenikov domače umetnosti; ustvari enotno zbirko, ki naj predstavi svetu razvoj naše umetnosti od najstarejših časov do današnjega dne ter obenem pokaže najboljša dela naše stare umetnostne posesti. Dozdaj Galerija ni mogla procvitati, ker, kakor že omenjeno, ni imela sredstev, pa tudi primernih prostorov ne.

V umevanju visoke naloge Akademije ter Galerije pa je zdaj društvo »Narodni dom« v Ljubljani odstopilo tema dvema organizacijama svoje prostore v »Narodnem domu« v Ljubljani, v stavbi, ki je eden najlepših del nove renesance v Ljubljani. Tako sta organizaciji srečno pod streho. Zdaj pa je seveda potrebno to streho vedno popravljati, dobiti kje denarja, in sicer stalnih virov za nakup slik, umetnin, za izdajanje knjig in gradiva, za organiziranje in oskrbovanje znanstvenih odposlanstev v kraje, ki jih je potrebno še preiskati, itd. Za vse to rabita obe društvi zbirko petih milijonov dinarjev, ki bi njene obresti omogočile obema društvoma uspešno delo.

Vigrednice, na delo po svojih močeh! Čeprav samo dinar! Dinar k dinarju napravi milijone! Širite misel med znankami, med znanci, zbirajte in pošiljajte. Uredništvo »Vigredi« bo rade volje sprejemalo vsak še tako majhen dar in ga oddalo na pristojno mesto.

Razumevanje za napredek narodov, posebno za umetnost, je zadnja leta zrastle med vami, Vigrednice. Ponosne ste na ta svoj napredek in z veseljem se še učite. Pokažite tudi umevanje za potrebe vsega naroda, pomnite, da narod velja toliko, kolikor kulture ima! Akademija in Galerija pa sta kroni tej narodovi kulturi! Dajte, da bo v teh dveh kronah med drugimi blestel tudi biser, ki se bo iz njega bleščal vsemu narodu slovenskemu: dar njegovih Vigrednic.

V večernem mraku sem hodila po oni znani poti, za domačo hišo — bila sem za par dni prosta službe.

Poslušala sem najmlajšo sestro, ki mi je pravila o svojih kokoših, češ, kako rade jedo. In tako veselo me je gledala, vsa srečna, da sem pri nji. Kar jokala bi, ko sem mislila, da me je iz toplega doma iztrgala borba za kruh.

Prišla je mimo dekle, Minka — moja sošolka. Nehote sva se nasmehnili in toplo mi je stisnila roko, kakor da bi me nečesa prosila. Pogledala sem jo v obraz — Marija!

— Kdo ti je vzel deklišтво?! Oči so mi vse povedale, nisem jo vpraševala, le prišla sem jo in šli sva dalje — proč od ljudi, da bi molčale.

Tih je bil ta večer in med nama je stalo nekaj težkega, da sem jo vzljubila tem bolj.

Zajokala je in njene solze so padale na moje roke. Kako so me pekle? »Minka, žrtev nezavedne mladosti si! Bodi močna!« Pričakovala je, da jo bom karala. Ne! Kako bi mogla vso nesrečno, vso obupano?!

»Minka, ne smeš jokati! Tvoja mladost je uničena, žrtvuj se za novo življenje!« —

Gledala sem za njo. Sklonjeno glavo je imela, obupana, pričakujoča najhujšega. O —! Najrajši bi razbila vso nezavednost mladosti, vso lahkovernost, vse, kar boli in peče! — Dekle sem razumela, — fanta ne morem.

Drugi dan sem se pridružila po maši dekletom. Veselo smo se pozdravljale. Rezika mi je pa rekla: »Ali si videla Minko? Pravi ji je« —

Kje je naša dekliška zavednost in vzajemnost?! — Rezikine besede so me bolj bolele kot Marijin pogled. — Kje je sestrška ljubezen in sočutje?!

Ne morem verjeti, da bi ji bila Rezika to resnično privoščila! ...

P. Krizostom:

Kristus — Kralj kraljev.

*Nocoj iz daljnih mest,
preko belih cest
v betlehemski hlevček
dolga gre procesija
kraljev celega sveta — — —*

*V soju cekinastih zvezd
zlate krone jim goriijo,
v srebru bisernih cest
šlemi bogati blestijo.*

*Nocoj iz daljnih dežel
v betlehemski hlevček
truma kraljev je prišla.*

*K jaslicam so pokleknili,
zlate krone svoje
pred Boga-Otroka položili:*

*»Dovolj smo vladali mi,
Zdaj vladaj ti,
Kristus — Kralj vseh kraljev,
Knez vseh dežel!
Ti vladaj narode sveta!«*

*Nocoj v žarenju zvezd,
sredi vasi in mest
Kralj vesoljstva hodi.
Oljčno vejo v roki nosi
mir in blagor
v naša srca trosi — — —*

Stana:

Svetonočna uspavanka.

*Spančkaj, spančkaj Jezušček,
pojem Ti uspavanko.
Žibljem Te lahno, mehko,
spančkaj, Jezušček sladko
v mojem malem srcecu!*

Oče me kregajo ...

(Dvogovor dveh članic Dekliške zveze.)

Ivanka: Rezika, kako pa, da ne zahajaš več k dekliškim sestankom? Saj si bila vpisana v zvezo, ali ne?

Rezika: Seveda sem bila. Toda vselej, ko sem prišla od sestanka ali predavanja, so me oče kregali. Ko sem bila zadnjikrat, so mi zažugali, če grem še enkrat, da me bodo pretepli.

Ivanka: Ubožica! Kaj pa mati?

Rezika: Mater je lažje pridobiti, samo ko bi oče dali mir! Z

Ivanka: Poslušaj, Rezika, kaj ti svetujem! A obljubiti mi moraš, da me boš ubogala.

Rezika: Ah, ti ne poznaš našega očeta! Rajši nič ne obljubim.

Ivanka: Cuj, Rezika, saj ni nič težkega! Ti dobro poznaš tvojega očeta in veš, s čim se mu lahko prikupiš. Mogoče ga razveseliš, če kakšno delo namesto njega opraviš, ali mu narediš kakšno posebno veselje. Prav mnogo takih malenkosti boš lahko našla in s temi pridobiš njegovo srce. Ne smeš pa biti površna, ampak pogledaj prav s paznim očesom v njegovo življenje, da ga primeš na pravem mestu in pridobiš zase! Seveda pa moraš pri tem prav tako paziti, da nisi vsiljiva. Tudi se ne smeš pretirano laskati in dobrikati; to ne gre hitro, kar čez noč. Delaj lepo počasi, ljubeznivo in vztrajno! Nikari ne pričakuj, da ti bo takoj prvi dan in po prvem takem poskusu rekel: Zdaj pa kar pojdi k sestanku in k vajam! O, gotovo tudi drugič in tretjič še ne! Toda ti moraš vedeti, kaj je vztrajnost! Za Dekliško zvezo se pa naredi, kakor da že davno več ne misliš nanjo. V glasno misel je pa sploh pred očetom ne jemlji! Šele po kakih štirih, šestih tednih, ko si že z ljubeznivim vedenjem in pridnostjo očeta skoro popolnoma pridobila, pa reci tako napol proti materi, napol proti očetu, da si slišala, kako lep sestanek je v zvezi in bi tudi ti rada šla. — Verjemi mi, da ti oče, ko so videli tvojo pridnost in delavnost, ne bodo branili. In ti boš zmagovalka!

Rezika: Veš, ljuba Ivanka, govori se lahko! Saj sem že tolikrat poskusila —

Ivanka: In prav tolikokrat vrgla puško v koruzo, kaj ne? A jaz ti rečem, če imaš resno voljo, ostati dobro, pošteno krščansko dekle, dolgo brez društvenega življenja v sedanji dobi ne bo šlo. — Glej, tudi jaz sem morala vse to prestati. Toda nekoč sem očetu prijazno, pa odločno rekla: »Ali, ali. Ali na desno, ali na levo. Brez živega življenja ne morem živeti, kakor riba ne brez vode. Ali enkrat na mesec k dekliškemu sestanku, ali pa vsako nedeljo zvečer v gostilno. Nekdaj je bilo lahko brez enega in brez drugega, a danes je to drugače. Pustite me, da hodim k sestankom!« In sem šla ter od tedaj smem hoditi.

Rezika: O, seveda ti; toda naš oče si ne dado tako hitro dopovedati.

Ivanka: Če bi to ne zadostovalo, greš lahko še dalje in jim poveš še več! N. pr. Kakor hitro svet opazi, da nisi v nobenem krščanskem društvu, že misli, da si na njegovi strani. Pa se ti približa zapeljivec, od vsake strani eden, da jih je nazadnje vse polno in ti se jih brani, če moreš, ko si sama in nimaš nikogar, na katerega bi se oprla in se tudi v društvu nisi učila samoobrambe. Kako lahko jim podležeš in greš zdaj na veselico, zdaj na ples itd. Ko pa prideš s takih zabav, pa si vsa nemirna, ne moreš delati, vse ti je odveč. — Dekliški sestanek pa ne pusti nikoli takih posledic za sabo. Ravno nasprotno: mir, veselje, sreča, ljubezen do doma in rodne grude te navdaja, ko si se pri sestanku v sestrskem razumevanju pozabavala in razvedrila. — Vidiš draga Rezika, na ta način se da

Prinašamo prispevek preproste naše naročnice, ki pa kaže tako izvrstno potrebo in pomen dekliških organizacij in zlasti še način, kako dokazati, da so organizacije res potrebne. — Op. ur.

tudi starejšim ljudem na lep način razložiti potreba mladinskih društev. — Res, da so očetje trdi, a zato moramo biti me tembolj mehke in prožne!

Rezika: Čuj, Ivanka, dobro si me poučila! Hočem se natančno ravnati po tvojih besedah!

Ivanka: O, kako me to veseli! Prihodnjič bova torej že skupaj pri sestanku! — Pa še nekaj, Rezika, ne smeš pozabiti! Ko prideš od sestanka domov — seveda kolikor mogoče hitro — potem doma veselo in živahno pripoveduj, kaj si slišala, o čem se je predavalo itd. Potem pa hitro vprašaj, kaj se najbolj mudi pri delu. Loti se dela z vso vnemo in veseljem, zapoj si zraven in glej, da boš solnčni žarek vsej hiši! In ne oče in ne mati ti ne bodo branili v društvo!

Rezika: Prav lepa ti hvala, Ivanka, za dober svet! Prav točno se bom po njem ravnala. Za danes: z Bogom!

Ivanka: Z Bogom, Rezika, in pri prvem sestanku na svidenje!

(Podasta si roke.)

A. Lebar:

Preko vseh ovir ...

(Izza mladih let.)

Kar некоč je bilo, naj ostane v preteklosti. Ves pisan zastor sedanjosti naj zakrije preteklost, da ne ovira v razvoju nove bodočnosti, ki jo hočem ustvariti svojemu domu. O, pa baš ta bodočnost bo trajen pomnik — preteklosti! — O, mamica, ki snivaš tam ob cerkvi, odhajam v tujino, da se naučim graditi ta pomnik!

(Iz Rozinega dnevnika.)

Ves bel in v polnem cvetju stoji trn v meji. Spodaj pa šumi potok ... Najlepši čas, o, prav tisti težko zaželeni in s hrepenenjem pričakovani, ki se ga črnooki otrok spodaj v mlinu vsako leto najbolj veseli. Tudi letos je vsako jutro odskakljalo dekletce iz mlina tja čez travnik, do meje, kjer leži ozka brv čez šumeči potok. Tam stoji košat in visok trn, toda letos ga ne ogleduje s hrepenječimi očmi, da vzcvete; ne, plašno in boječe se ozira vanj, ko mu konci vej in vejic vsak dan bolj debele. Ne enkrat, stokrat je že sklenila roke in molila v otroški preprostosti: »Ljubi Bog, naj še ne vzcvete! Nikar še ne!«

»Ko bo trn vzcvetel, moram zdoma, Rožica!« ji je rekel Vladimir in zato je Mlinarjeva Roza letos tako iskreno želela, naj letos gotovo prav pozno vzcvete, ali pa sploh ne. — O, druga leta je komaj čakala na to, saj to je bil začetek njiju vsakdanje poti v cvetočo naravo. Vsak dan je prišel ponjo Vladimir, da sta obiskala vse ptice, ki so že znašale gnezda, velika dva sulca, ki sta se leno obračala v najgloblji strugi onstran mlina, pa zopet prisluškovala, kako detel trka na žlambor ter sta mu sledila daleč v goščo gozda, ki je zagrinjal grad Potok na holmu prav od vseh strani.

Dobra prijatelja sta si bila mala zagorela Mlinarjeva Roza in Vladimir Potoški, bodoči graščak na Potoku. Nihče se ni spotikal nad njim, niti stari, osamelí graščak, »grof« si je rad pustil reči, v spominu na nekdanje čase, niti neugnani in neumorno delavni mlinar, Komar, ki se, kakor oni, ni imel časa brigati za svojega edinega otroka.

Dva osamljena in zapuščena otroka sta bila to, a bila bi še bolj, da se nista tako dobro razumela. Roza je baš dopolnila deset let, njen tovariš z grada petnajst. Zato je bil zadnji čas, da odide v vojaško šolo. Častnik mora postati, to je bila njegova vroča želja. Stari oče je bil — v veliki grajski dvo-

rani visi njegova slika, — oče je bil tudi častnik. Vladimir se še prav dobro spominja, ko so ga prinesli mrtvega z neke dirke — pred desetimi leti je bilo. In par ur nato je umrla tudi mati in z njo mala sestra, ki je baš tisti dan prišla na svet.

Tedaj je stari graščak, Henrik Potoški, pripeljal petletnega Vladimira na grad in tu je ostal. Žalostno, pusto in dolgočasno bi bilo zanj življenje na gradu, da ni bilo tam doli za jelševim gozdom samotnega mlina, kjer je bil Vladimir bolj domač kot pa v prostranih grajskih dvoranh. Kako prijetna družba je bila tu, ki je je na gradu tako zelo pogrešal. Prijazna Mlinarjeva mati ga je vselej z veseljem sprejela, ko ga je stari grajski Jakob pospremil do mlina. Igrala se je z njim in z malo svojo hčerko, ki je baš tedaj poskušala s prvimi koraki. Tako prijetni so bili ti obiski v mlinu in tako sami po sebi umevni; saj je bil mlinar Komar bogataš, ki ne bi menjal z nobenim graščakom v okolici. Mogočne turbine so nadomeščale lesena mlinska kolesa, ki so pod prejšnjim gospodarjem še gonila kamene in stope. Voz za vozom se dan za dnevom pomika, naložen s težkimi vrečami žita, in se vrača zopet vprav tako težkim tovorom moke.

Edina dedinja tega cvetočega podjetja je dekletce, ki pravkar teče po stezi ob potoku. Baš se je ustavila pod cvetočim grmom, kjer drži ozka brv preko potoka in na oni strani naprej steza proti gradu. Tu čaka Roza danes zadnjič svojega tovariša; Bog ve, kdaj bosta zopet hodila takole skupaj?

»Vladimir,« zakliče in steče dečku naproti, ki se je prikazal na stezi onstran potoka. Kakor vsak dan se sprimeta za roke in obhodita poslednjič vse te znane kraje. Vladimir se poslavlja... Od vsakega drevesa, od vsakega grmiča in od šumečega potoka, od krvenčastega gabra in tankolase breze in od vseh malih in velikih gozdnih prebivalcev. O, kako težko je to slovo! A vendar se mu čuden sijaj utrinja v živih deških očeh. Le če pogleda svojo malo spremljevalko, šine senca preko njegovega lica in z mehko roko jo poboža po črnih kodrih. »Ne bodi žalostna, Rožica! Glej, jaz se prav za prav zelo, zelo veselim na vojaški zavod. Le, če ti jokaš, mi je tako zelo težko,« pravi živahno.

In Roza si naglo z roko obriše solze.

»Zapoj, Rožica! Ko bom daleč odtod, se bom spomnil tvojega petja in lažje mi bo...«, zaprosi deček in čudna hripavost se ga polašča in tako zelo mu gre na jok, kljub vsemu veselju nad novim doživetjem v tujini.

Dekletce se nasloni na jelševo deblo in začne z lahkim glasom, v katerem se še trese ganutje od prej, preprosto otroško pesemco iz šole. Vladimir posluša zamaknjen; kakor vselej je zvenela iz deklčinega glasu neka posebna milina, ki je napravila drobčen, neizšolan glasek prav posebno prikupljiv. Pesemca za pesemco ji je vrela iz grla in ko se ne more domisliti nobene šolske pesemce več, začne žalostno poslovilno pesem, ki jo pojo mlinarski pomočniki ob sobotah zvečer:

Oh, zdaj gremo, oh zdaj gremo,
nazaj nas več ne bo...

Sunkoma se zravna deček, prime deklico za roko, rekoč: »Iti morava, Rožica, v eni uri gre vlak!«

Roko v roki sta se vračala molče po znani poti. Vladimiru je bilo hudo, nepopisno hudo, zaihtel bi bil na glas. Smilila se mu je Roza, ki bo zdaj ostala čisto sama. O, in njemu bo šele v tujini manjkala na vseh koncih in krajih. Pa oditi mora, ne gre drugače; a saj pride v jeseni že na dopust in v uniformi, na katero se že tako veseli. In potem, če bo priden, bo hitro napredoval; čez nekaj let bo izstopil kot podporočnik in nato postane poročnik. Takrat bo tudi Roza že velika in se lahko poroči, potem pa ostaneta vedno

skupaj. Preneumno, da mu to še nikoli ni prišlo na misel! Kar lažje mu je postalo pri srcu.

Prišla sta do cvetočega grma, kjer gresta njiju poti narazen.

Čisto bled je bil Rozin obrazek in mala usteca so trepetala, ko je komaj slišno rekla: »Z Bogom, Vladimir!«

»Z Bogom, Rožica!« je rekel ta. »In v jeseni, ko se vrnem ... no igral se ne bom več, a zato ti bom prav mnogo povedal iz daljnega glavnega mesta.«

»Oh, kdaj bo še jesen!« vzdihne Roza in goste solze se ji ulijo.

»Ne jokaj, Rožica! Ne bom te pozabil! In ko bova velika, se bova poročila in potem se nama ne bo nikoli treba bati slovesa. Kaj praviš, Rožica?«

In s krepkimi deškimi rokami je dvignil sklonjeno glavico svoje tovarišice. Veselo upanje je zasijalo skozi solze, ko je rekla: »Da, Vladimir, tako bo najbolje!«

»Da, tako bo Rožica,« je iznova pritrdil. »Moraš me pa prav zelo rada imeti, kakor te imam jaz!«

»O, Vladimir, saj te imam!« Resno so zvenele te besede iz deklčinih ust in v nenadnem strahu je še pristavila: »Le ne pozabi name in na to, kar si mi obljubil!«

Kakor v pokrepitev te obljube ji je molče segel v roko in odhitel po stezi proti gradu, ker Roza ni smela videti njegovih vročih solz.

Na ovinku se je ozrl in Roza mu je mahala z obema rokama v slovo. Prav pod cvetočim trnom je stala; zlata solnčna svetloba jo je obsevala, lahni pomladni vetrček pa je sipal nanjo belo cvetje cvetočega grma.

Kadarkoli se je prihodnje čase Vladimir spomnil Roze, vselej jo je videl tako, kakor ta zadnji hip slovesa: v pomladnem solncu pod cvetočim trnom, ki jo je obsipal s cvetjem ...

In mnogo je mislil nanjo. —

V urah bolečega domotožja, ki ga je še prav zelo pospeševala stroga disciplina v vojaškem zavodu, ko mu je duša hrepenela daleč stran v mirno zatišje domačega gozda, tedaj je vstala pred njim ljubka slika male prijateljice in zdelo se mu je, da vsa bolest in vse domotožje velja le njej.

Tovariši so se spočetka norčevali iz njega, ker se niti z dalje ni znal udeleževati njihovih pogovorov. Tuj mu je bil doslej način, kako so ti nezreli dečaki govorili o soljudeh; brez zasmehovanja in neslanih opazk sploh ni šlo. Mlada, nepokvarjena duša se je z gnevom obračala stran od teh gizdalinov; zato pri njih ni bil priljubljen. Učitelji-častniki pa so bili zadovoljni z njim; kajti njegov domači učitelj se je potrudil, da mu je dal vseh osnovnih nauk, ki jih je Vladimir potreboval za nadaljnje učenje. In Vladimir se je rad učil.

Karkoli pa se je naučil pri domačem pouku, vse je potem povedal Rozi na gozdnih izprehodih. In živahno dekletce je kaj hitro pojmovalo; zapomnilo si je ime vsake živali in rastline v domačem gozdu. Z zanimanjem je poslušala, ko ji je pravil o daljnih krajih in davno preteklih časih. Spremljala ga je na pohodih njegove živahne fantazije in verjela, da se uresničijo njegovi najdrznejši načrti.

Toda v zavodu o vsem tem ni smel z nikomer govoriti, saj bi ga bili njegovi prosvitljeni tovariši še bolj zasmehovali. Zato so vse proste ure veljale misli na dom, ne na njegov resnični dom v gradu, ampak na dom njegovih mladostnih let, katerega središče je bila Mlinarjeva Rožica.

Po nekaterih tednih bivanja v zavodu se mu je začelo svitati, da je morebiti življenje vendar malo drugačno, kakor si ga je doslej predstavljal. Z vso žilavostjo mladega fanta je zatrl v sebi domotožje. Pridružil se je z

vsakim dnevom rajši svojim tovarišem, ki so morali priznati, da je Vladimir Potoški kljub svoji neizkušenosti vendar le vrl dečko. Le sin generala R. mu je še venomer dokazoval, da mu manjka »svetovne izobrazbe«, da pa se hoče baš on v tem oziru prav posebno zavzeti zanj.

In res prezigodaj zrelo fante je skušalo na vse načine, doslej preprosto vzgojnemu grajskemu dediču, privzgojiti neke vrste plemiški ponos, ki da je najnujnejše sredstvo za chranitev primerne razdalje med gradom in vasjo. Z zaničljivimi besedami je smešil Vladimirovega domačega učitelja, češ, da ga je vzgajal kot preprostega vaščana.

Ta zapeljivec Vladimirove čiste otroške duše je postal neizkušenemu dečku prva avtoriteta. Brez odpora se je vdal njegovemu vplivu in v najkrajšem času je iz skromnega in ljubeznivega dečka postal prevzeten fantalin, ki se je prezirljivo ogibal vsakega stika z onimi tovariši, ki po R.jevem mnenju niso bili z njima enakopravni zaradi preprostega rodu.

Ali je bilo čudno, da je čimdalje bolj izginjala iz spomina prelepa slika njegove mladosti, izginjal spomin na blage ljudi domačega kraja in tudi — slika Mlinarjeve Roze?

Namenoma je skušal zbrisati spomin nanjo, saj ga je sramotila obljuba, ki ji jo je dal ob slovesu. — —

Z nikomer ni govoril o nji; saj bi ga vsi zasmehovali in bil je že tako daleč, da se je že sam sramoval občevanja z njo.

Takoj prvi teden mu je pisala razglednico domače vasi s svojo otroško pisavo. In marsikatera solza je kanila v skritem kotičku na to karto.

Zdaj pa jo je že davno skril prav na dno predala, da mu ne pride več v roko, da tem lažje pozabi na malo Rozo.

(Dalje prih.)

Lojzka H.:

Ob jaslicah.

*Prečudna sladkost je objela srce,
ko, Detece v jaslih, Te gledati sme.*

*Kot spravna daritev na slamci ležiš
utrujena srca k življenju budiš.*

*Pokoj in mir si prineslo nocoj...
Detece Jezus, ostani z menoj!*

Mira:

Pred nami.

*Pred nami že je novo leto
smehljajočega obraza.
Kaj neki v tem se smehu krije?
Žalost in usoda temna?
Morda pa za njim se vije
radost in veselje novo?
Naj karkoli!
Me bomo orale in sejale,
rast pa dal bo Bog.*

Ksaver Meško:

Hrepenenje k Bogu.

*Vse meje sveta bi prestopil,
da našel k Tebi bi pot,
in ves bi se v Tebe potopil,
moj Bog in moj Gospod.*

*Telo to bi rad odložil,
ki brani mi k Tebi polet,
da Tebi v roké bi položil
radost vso srca in trepet.*

*In kakor dete počival
v naročju bi Bogú,
pokojno, brezskrbno snival
v začetku in koncu mirú.*

Tinca:

Ob prerani smrti moje sošolke.

(† Klinc Anica, gojenka trgovske šole na liceju.)

V jeseni, ko postane vsa priroda pusta in otožna, si se Ti, mlada cvetka, ločila od nas.

Oh, kako prezgodaj si se poslovila od nas!

Nisem si mogla misliti, ko sva bili zadnjikrat skupaj, da je to zadnjič. Kolikokrat sva se sprehajali kot najboljši prijateljici po samostanskih hodnikih, zlate gradove zidajoč v oblake. Spominjam se še dobro, kako sva zadnji dan najinega skupnega bivanja, v samostanu, sedeli v spalnici pri moji postelji. Razgovarjali sva se o najinem bodočem življenju. Krasne so bile urice samostanskega življenja, ki sva jih preživeli skupaj. S čim naj Ti poplačam Tvojo ljubezen, dobra Anica? Gotovo bi mi odgovorila: »Z molitvijo!«

Da, Anica! zapustila si nas, ali moja ljubezen Te ne zapusti, kajti ljubila Te bom še onkraj groba in najino prijateljstvo se bo nadaljevalo do svidenja v večnosti.

O, da bi bila moja življenska steza skozi tako gladka, kot je bila Tvoja kratka stezica, zlata Anica!

Ker ne morem do groba, da bi Ti ga posula s svežim cvetjem, naj Ti bo ohranjen ta mali spomin, v listu, ki si ga najrajši čitala.

P. Krizostom:

Dete božje spi . . .

*Dete božje spi...
Mati Marija ob jasliah
s presrečnim usnevom
v Sinka strmi...*

*Dete božje spi...
Angeli na citre brenkajo
čudoviti rahli spev.
Po hlevčku tiho plavajo...*

*Dete božje spi...
Močno se je utrudilo; —
vse ure svete je noči
pastirčke blagoslavljal.*

*Dete božje spi...
Sestre, zdaj je naš čas!
V culico darove zberimo:
ljubezni žar, svetlobe kras —
ponos slovenskih deklet —
nedolžnosti srebrni cvet.*

*Zadenimo culico na glavo
in stecimo v hlevček sveti!*

*Jezus mali spi...
Ko odprl bo oči
in naš dar zazrl,
bo nad nami v blagoslov
obe ročici razprostrl...*

Tihe misli.

Resnico priznati iz ljubezni se pravi, svoje mnenje tako izraziti, da pravica ni z neobzirnostjo užaljena.

Mnogo samovozgoje je treba, da postaneš pošten in dober človek.

Nepljudni ljudje pridobe poštenosti malo prijateljev.

Ne samo, da znaš resnico povedati, ampak da znaš resnico tudi prenesti, to je poštenost.

Iva:

Božična.

*V sveto noč božično zvonček je zapel,
skrivno, božajoče dušice objel.*

*»Jezušček ljubi k nam pride nocoj,
angelčkov zlatih Ga spremi nebroj.«*

*— — — — —
Jelčica drobna vsa v lučkah blesti,
dečici sreča iz oči govori.*

ROŽNI DOM

Francka G.:

Na sveti večer.

Ves advent je Stana sanjala o svetem večeru: ali bo pač prišel tudi letos, tako nalahko in skrivnostno kot vsako leto, in bo napolnil srce z blaženim mirom?

Zadnji adventni dan je danes. Stanino srce je prav danes tako nemirno in neutešljivo hrepeni po nečem neznanem, neskončno lepem. Ali bo že kmalu sveti večer, da bo v resnici tako lepo, kakor ona sanja vse leto? Morda, morda pa se ne zgodi tisto čudo, pa bo tudi nocoj samo navaden zimski večer... Oj, vse sanje bi bile potem le sanje.

Navsezgodaj je danes že vstala in pomagala mami pri peki. Komaj so bratje in sestre, ki so prišli domov praznovat Božič, prišli iz spalnic, že je po vsej hiši prijetno dišalo po poticah. Študentje so celo dejali, da diši po Božiču. Stana se je le smehljala; potice nikakor ne morejo pričarati v njeno srce božičnega razpoloženja. Drevi pa bo sveti večer...

Stana bi tako rada prisluškovala, kdaj se v dalji oglase božični zvonovi, toda podnevi ni časa zato. Vse deklice morajo delati, da tudi na zunaj pripravijo Rožni dom za najlepše praznike. Stana in Zinka in Ivanka hite sem ter tja in snažijo in pometajo in pomivajo. Poleg tega pa je treba še stokrat odgovoriti mlajšim bratcem in sestricam na ničeva vprašanja in stokrat je treba preslišati vik in krik in ukrotiti nevoljo, ker mali ljubljenci nikakor ne mirujejo. Toda Stana je danes ljubezniva in krotka, iz ljubezni do božjega Deteta, katero se bo še nocoj smeljalo iz jaslic. Zato se ne utruji, ko že desetič svetuje mlajšemu bratcu, kako naj razvrsti ovčke po gori in kako naj postavi pastirčke pred hlevcem. In pri vsem delu še najde časa, da pogleda k sestri, katera v sobi krasi božično drevesce. In je ena sama misel, katera jo spremlja ves dan: »Drevi bo sveti večer, in nebesa se bodo odprla, da bo prišel božji Sin na zemljo.«

Ni zaman Stanino hrepenenje. Ob večernem zvonjenju se zbere vsa družina, da

skupno prehodi vse izbe in shrambe in vsa gospodarska poslopja ter povsod kropi in kadi. O, ali se ne zgodi ob tej blaženi večerni uri tisti čudež? Vse misli postanejo praznične in duša moli Novorojenega, naj blagoslovi družinsko sobo in nas, kadar bomo tamkaj delali ali se pogovarjali, in naše spalnice, pa naš hlev, da bo živina zdrava, in gospodarska poslopja, da bomo v bodočem letu vanje spravili polno pridelkov. Sveti večer se je pričel in božje Dete čaka na naše prošnje, da jih more uslišati.

Da, tudi Stanina najtišja želja je izpolnjena: božični mir je objel vsa srca. Zato so vse besede tako lepe in dobrohotne; zato hočejo biti vsi prebivalci Rožnega doma prav ob jaslicah in se nikakor ne morejo nagledati Deteta; zato so nocoj celo najmanjši proti navadi mirni in se ne vesele hrupno Jezuškovih darov. Tako lepo jim je, da se vsakdo boji glasno spregovoriti, da ne bi odšel sveti večer s svojo poezijo. Prav iz srca prihaja vsej družini, ko zapoje: »Sveta noč, blažena noč.«

Vsako leto roma Stana ob zvonjenju svetonočnih zvonov k polnočnici: da potrdi vero v Sina, ki se je učlovečil in se o polnoči rodi po mašnikovih rokah. Da, nikdar ni njena vera bolj živa kot pri polnočnem povzdigovanju in nikdar ni njena zahvala bolj iskrena kot takrat, ko se zahvaljuje za blažena čustva na sveti večer.

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Vprašanje mojega poklica.

Naše stare mamice so imele kaj malo vprašanj glede poklica. Ko so bile stare dvajset let, v dolgih, nagubanih krilih, z visokim ovratnikom pri jopici, izza katerega so gledale ljubke, snežnobeke čipke, s širokim svilenim ali perkalastim predpasnikom; ali one še starejše, ki so nam naše stare matere pripovedovale o njih in jih me poznamo le s slik v narodnih nošah, vsem tem ni bilo treba drugega vprašanja: ali se bom omožila, ali bom ostala sicer doma, ali bom šla v samostan? Zenskost se je tu in tam prav lahko izživela: materinstvo pri lastnih, sorodnih ali tujih otrocih, za ljubezen, pristno žensko ljubezen, je bilo tu kakor tam dovolj odjemalcev.

Po drugem niso vprašale; to jim je povsem zadostovalo. Kako začudeno so pogledale te sicer tako razumne oči, ko so hčere z dvajsetimi leti in pozneje vnukinje že s štirinajstimi leti hodile okoli z vprašanji svojega poklica, o s temi težavnimi vprašanji!

In res, kako se je življenje predružačilo z vsakim decenijem! Enotnost in preprostost od prej se je razčesnila v tako mnogovrstnost. Poklic je bil nekdanj, če je ljubezen vzbudila ljubezen, tako močno, da je drug zaradi drugega zapustil dom in starše. Ali, če je Bog v tihi uri poklical dušo k popolni odpovedi...

Kako naj današnje dekletke sploh razumejo to preprostost od nekdanj? Stremljenje po prostosti jo že tako zgoda žene zdaj; koliko bi rada znala, kaj vse naučila! Socialne razmere sedanjega časa silijo k samostojnosti in pridobitnosti. Če mlado dekletko s tem pridobi, ali izgubi, kdo ve?

Prej ko slej je to odvisno od osebnosti posamezne. Vedno je ono stremljenje pravilno, ono delo dobro, oni poklic pravi, ki zahteva celega človeka. Ne samo njegove roke, ne le njegovo mišljenje, tudi duša in gorko srce mora biti zraven.

Toliko nepravilnih, nezdruživih, napol poklicev je danes, ker le malokdo vpraša po smislu dela in poklica, po njegovi nalogi, njegovi odgovornosti. Običajna vprašanja so le po delovnem času, po zaslužku, udobnosti, prostem času. Gotovo, tudi to mora biti. Toda delo, ki mu žrtvujemo življenjsko moč, najlepša svoja leta, to delo nam mora nuditi več, kot pa samo hladne številke.

Vedeti moramo, da je poklic božji klic. Vsakemu človeku, ki ga Bog pokliče v življenje, dá tudi življenjsko nalogo; da jo najdemo, jo moramo iskati. — Telesna moč, duševne zmožnosti, posebni darovi, tudi vnanje razmere in možnosti nam pri tem kažejo pot.

Marsikatero dekletko kmalu najde pot in kmalu spozna cilj; raste tako rekoč z njima; ta hodi kar ono pot naravnost. Druga mora dolgo iskati, izpraševati, premagati marsikatero oviro, preden spozna: tu je moje mesto za vse življenje! Toda tudi na slepo hodijo nekatere. Družinske razmere ali sila in potreba jih postavijo na pot, ki komaj da ima medlo lučko v daljavi. A delajo in čakajo; in nikoli ni tako verno čakanje zastoj. Morebiti ne prinese ta poklic nikoli velike in sijajne sreče, gotovo pa tiho zadovoljstvo.

Vprašanje poklica je najvažnejše za vsako dekletko, ki se odloča zanj. In baš za dekletke. Možu je po večini poklic delo in kruh, poleg tega pa ima še čas in moč za marsikaj drugega. Žena pa živi v vsem, kar dela, globlje; poklic jo bolj prime in izpolni; vsaka ljubezen, tudi ljubezen do dela je nji življenje njenega življenja.

In prav ta ljubezen ji je luč in toplota pri in v njenem poklicu; duša je njene marljivosti in zmožnosti. In baš ta ljubezen more celo iz tipkajočega pisalnega stroja izvabiti življenjski zvok in iz mrtvih številčnih vrst blagajniške knjige tajne življenjske vrednote.

Ni ga človeka ki bi nanj ne čakala katera-koli ljubezen. In ni ga dela, ki mu ne moreš podariti svoje ljubezni, če ga prav razumeš. Ni pa tudi dela, ki bi svoječasno ne poplačalo vztrajne marljivosti z nekim prav posebnim darom.

Morebiti leta in leta ne vidimo uspeha; morebiti hodijo dnevi s trdo dolžnostjo mimo nas, dokler ne spoznamo: Ničesar na svetu ni brez višjega pomena in smotra. Če ima najmanjša rastlina in drobna živalica v verigi vesoljstva svoj pomen, pa bi ga ne imel človek? In jaz?

Če svoje delo in svoj poklic tako razume-mo, je naše poklicno delo ožarjeno z onostranskim svitom. In tega nam je edino treba.

(V odgovor Fridi, Eli in Mari!)

Odgovori na pisma.

Krizantema. Deset dni prepozno je prišlo Tvoje pismo za odgovor v zadnji številki. Sklep uredništva je namreč prvega dne prejšnjega meseca; kar pride pošte po prvem, jo je mogoče upoštevati šele čez dva meseca. — Tvoje pismo je bilo zelo dolgo; jaz Ti ne morem tako na dolgo odgovarjati, ker nam je odmerjen tako omejen prostor za naše pomenke. Iz Tvojega pisma razvidim, da še ni nobene stalnosti v Tebi; želiš vedno nekam naprej in naprej, četudi sama prav dobro veš, da ne moreš. — Kar verjeti ne morem tako nagle izpremembe, a je prav Tebi podobno: enkrat na visokem, kolikor se da, drugič pa zopet v najnižjih globinah. A vendar je povsod zlata sreda najboljša. — Seveda je potem tudi umevno, da Te vsaka lepa stvar hitro navduši; odtod tudi oklevanje; odtod vprašanje: če se bo pozabilo to in ono. — Na Tvojo željo, ki si jo izrazila glede Marijine družbe, Te opozorim na družbeno knjižico »Družbenik Marijin«, ki se dobi v večji in manjši izdaji. Notri dobiš vse potrebno; lahko pa vprašaš tudi g. župnika, ki Ti bo najlažje in najbolje znal razložiti. Zato pač ni treba mojega posredovanja. — Piši mi zopet kmalu! — Božična vošča najsrčneje vračam.

Pasijonka. Tvoj domek poznam in tudi nekatere ljudi iz Tvoje okolice. Čudim se, da ste si dekleta pri Vas tako v laseh. Ali je res samo častihlepe? Na vsak način skušajte to neprijetno in napeto razmerje ublažiti! Če druga noče pričeti, pa začni Ti, da mi prihodnjič poročaš že o najboljšem sestrinskem soglasju v krožku, pa tudi z drugimi organizacijami v kraju. Da bi se zaradi malenkostnega spora moral krožek razpustiti, pa res ne gre! Od vsake strani nekoliko popustljivosti in dobrohotnosti, pa bo šlo. Le poskusi s svoje strani! — Pesemco sem oddala uredništvu. — Prav kmalu zopet!

Anima. Tako lepo in preprosto mi pišeš o svoji preteklosti. Nič se ne čudim, če Te je tujina nekoliko omajala in Te zazibala v mlačnost; je pač tujina. Hvala Bogu, da Te je pravočasno pripeljal zopet v domače kraje,

sicer bi bila gotovo tudi Ti šla navadno pot naših deklet, ki gredo v tujino. Hvala Bogu, da se s Teboj ni zgodilo tako! Počakaj nekoliko doma, potem se Ti bo že v bližini kaj posrečilo dobiti, saj vestnih in poštenih služkinj povsod še manjka. Za zdaj mi ni znano, kako prosto mesto; gotovo pa boš lahko dobila primerno mesto, ker se dela ne bojiš in greš tudi k malim otrokom, česar se navadno služkinje zelo branijo. Obrni se na katero ljubljanskih posredovalnic! Na vsak način pa mi piši, kje boš, da ostaneva tudi nadalje v stiku! Prav lep pozdrav!

Samotna breza. Če se Te še spominjam? O pač; a zdi se mi, da si pod tistim imenom dopisovala še v neki drug list; ali morebiti še? Praviš, da je povest Tvojega življenja vsakdanja. Res je, kar se tiče zunanjega dejanja in tiste študentske ljubezni, ki je res prav zelo vsakdanja; a če pogledava malo naprej in prav zdaj do konca, pa lahko vidiš, da ni bilo vse tako vsakdanje, ampak, da je bila božja roka vmes, ki Te je obvarovala hujšega in najhujšega. In to je mnogo, to ni vsakdanje, to je nekaj prav posebnega, za kar moraš biti Bogu hvaležna vse svoje žive dni. Iz Tvojega pripovedovanja razvidim, da si bila in hotela biti doslej Ti in samo Ti v središču in v sredini vsega in povsod. Spoznati si pač morala, četudi z boleštno in razočaranjem, da imajo tudi drugi pravico do tega. Če bi bila prej prišla do tega prepričanja, bi razočaranje ne bilo tako grenko. — Pusti pisarjenje in beračenje za ljubezen, do katere nimaš pravice, ki je last druge. Ali Ti ni zadoščalo priznanje, da je dal roko drugi? Kje je Tvoj pogost? — Sma-traj to za mejo svojemu dosedanjemu življenju! Prični iznova, lepo, vedro, dekliško življenje in vedi, da le-to ne obstoji v igračkanju, hlastanju po ljubezni in ljubimkanju, ampak v iskanju in ustvarjanju vrednot, ki imajo vekotrajno vrednost! In v tem smislu Te iskreno pozdravljam, želeč Ti tam v tujini, da Ti božje Dete uglaadi in umiri razburkano srce. Ti pa se čimprej zopet oglasi, ker bom čakala na Tebe!

Tugomira. Večkrat sem mislila, kaj je s Teboj, da se nič več ne oglasiš. A zdaj vidim, da si hodila svojo pot kar naravnost, in zdaj torej odhajaš. Želim Ti v Tvojem poklicu, ki je težak, poln žrtev, a tudi poln božje ljubezni in milosti, teh dveh zadnjih prav obilno in zvrhano mero. V tihem samostanskem domu je prav, da se spominjaš nas vseh, ki smo v svetu, a tudi hodimo ali vsaj želimo hoditi po ozkih in često neznanih stezah k istemu Cilju. Katera izmed nas bo prej pri Njem, gotovo ne bo pozabila svojih sester, ki hodijo, pešajo, omahujejo, oklevajo — a kljub vsemu — hočejo tja. Na ta način, kajne, draga, je nemogoče, da pozabimo druga na drugo. V tem smislu torej: na svidenje!

Zima in mraz. Vama obema prav prisrčen in iskren pozdrav. Prav resnično me veseli, da se najde še kdo, ki hoče delati. Razmere, ki jih popisujeta, so res žalostne in skoroda

brezupne. Toda Vidve lahko storita mnogo, če hočeta stopiti v osebni stik s posamezniki. Za Vajin slučaj bolje s posameznikami, da v prvi vrsti te dvigneta, tem pomagata, te osamosvojita in privedeta do želje po izobrazbi, samoizobrazbi. Spočetka le mimogrede dobra beseda, potem kratek pomenek, nato dobrohotno vprašanje in nasvet. To Vaju bo udomačilo med njimi, našle se boste, zaupanje se bo nehotе pojavilo. Potem jih par povabita k sebi, čisto na neobvezen pomenek. Pokažita jim kako knjigo, kako sliko, morebiti Vigred, ali novo knjižico »Ob tihih urah«. Beseda bo dala besedo, misel bo sprožila misel, dober nasvet za dom in življenje. A vse to brez vsakršne organizacije še! Takih pomenkov se jim bo potem zahotelo vedno bolj. Po mesecih bodo toliko pripravljene, da bodo same zahtevale v okviru prosvetnega društva svoj dekliški krožek. In potem imata Vidve dovolj sistematičnega dela in Vama tudi nihče ne more očitati, da karkoli forsirata, ker bo prišlo iz ljudstva. — Če mi hočeta imenovati kraj, bi posredovala glede društva na mero-dajnem mestu. Sicer pa: Bog blagoslovi Vajino delo! — Ti pa, V., mi moraš seveda kaj kmalu in obširno pisati tudi o lastnih zadevah in težavah! Bog!

Šentvidčanka. Tvoje želje sem vse povedala pri upravi in mislim, da si že vse pre-jela. Seveda pa mi moraš zdaj še tudi o sebi kaj poročati! Bog živi!

Rdeče-bela cvetka. Seveda Te prav rada sprejem v naš krog; čim več nas je, tem toplejšje je naše gnezdece. Tvoje tožbe prav lahko razumem, ker vem, da je res hudo, če se vse zadirja nad človekom. A temu sama v marsičem lahko odporeš. Glede gospodinjstva in kuhe se moraš kratkoma dobro naučiti pri mami in če le mogoče še kje drugje. Ali ni blizu vas samostan, ki se tudi bavi z izobrazbo mladih deklet v gospodinjstvu? Pa bi se šla za par mesecev tja gospodinjstva učiti! Tudi Orliška zveza prireja 10 tedenske gospodinske tečaje, kjer se priglasijo 16 deklet, ki so voljne nositi malenkostne stroške. Vidiš, stvar ni tako brezupna in ji je zlasti v Tvojih letih kaj lahko odpomoci. Sicer pa tudi Vigred prinaša marsikak pameten nasvet za gospodinjstvo; tudi tu si lahko pomagaš! Le ne tako žalostno povešati glave! Kar pogum in bo šlo! Kmalu mi zopet piši!

Wislava. Verjamem, da čez leto nisi imela časa pisati; boš pa čez zimo bolj pridna, ali ne? Prav, da si se otesla tistih mrkih misli! Nič ne maraj! Taki črnogledi ljudje, ki vidijo okoli in okoli sebe same sovražnike in škodljivce, so na živčih bolni in celo nič ne morejo zato, če so taki. Zdravi ljudje jim morajo zaradi ljubeza miru in marsičem pritrditi. Tako tudi Ti to zadevo vzemi bolj od lahke strani! In s prijateljico sta si tudi zopet dobri; prav je, to Ti tudi drugače pomaga, da nisi tako otožna. — Za zbranost pri molitvi si prizadevaj, kolikor je v Tvoji moči. Če pa se zopet in zopet znajdeš v raztrese-nosti, potoži ljubemu Bogu in mu čisto po

otroško povej, kako Ti to nagaja, pa Ga prosi, naj pa zdaj še On pomaga, ker sama ne zmoreš vsega. Boš videla, da Ti bo! — Vse druge stvari mi pa prav kmalu piši!

KAKO JE DRUGOD

Internacionalna unija katoliških ženskih zvez, ki je tudi naša centrala, je izdala oster protest proti modernim stremljenjem sedanjega časa, da bi se število otrok po družinah omejilo. Znano je namreč, da se javno in tajno mnogo agitira za to; tudi nekatere ženske organizacije pri nas so že javno nastopile za to. Prav tako tudi razni ženski listi naravnost ali po ovinkih agitirajo za to. — Kjerkoli slišimo ali čitamo kaj takega, je to znamenje, da tisti govornik ali govornica, da tisti časopis ni na katoliških načelih in tega se moramo ogibati. Z vso vneto pa se pridružujemo tudi slovenske dekleta in žene protestu naše matice in kličemo: »Roko stran od svetosti naših družin!«

Materina kapela. V časih, ko našim hrabrim bojevnikom in padlim vojakom postavljamo v znak hvaležnosti spomenike, je v Italiji »Zveza mater in vdov padlih vojakov« postavila tudi trajen spomin na grozote vojne v cerkvi sv. Križa v Florenci lepo kapelo. Na oltarju je krasen kip Žalostne Matere. Odslej velja ta cerkev s to kapelo kot božja pot vseh italijanskih mater.

Švica. V letu 1928 v poletnih mesecih bo v glavnem mestu Bernu razstava ženskega dela. Vse ženske organizacije se z vneto pripravljajo na to veliko podjetje.

Rusija. V Leningradu (bivšem Petrogradu) so žene skoro v nadpolovični večini zaposlene pri cestni železnici. Pravijo, da so mnogo vztrajnejše in točnejše pri svojem delu kot moški in da svoje službe nikoli ne zamude, kar se je pri moških večkrat zgodilo. Tudi za organizacijsko delo imajo več smisla kakor moški.

Havana. V tobačni tovarni v Havani imajo delavke urejeno »Žensko visoko šolo«. Ko sede delavke pri svojem delu, jim izobražena gospa čita, dopoldne dnevno časopise, popoldne povesti, življenje — in potopise. Delavke si to čitalko same vzdržujejo. Kakor pripovedujejo, so te delavke izredno visoko izobražene.

Kitajsko. V Kiangu je nedavno zborovalo ženstvo; na tisoče žena je poslušalo temeljite razprave o popolni enakopravnosti žene z moškim. Glavne zahteve so bile: odprava mnogoženstva, prepoved zakonov otrok, volilna pravica.

Francija. V komisiji pariškega parlamenta je bila nedavno vnovič odklonjena zahteva žen po aktivni in pasivni volilni pravici.

Anglija. Spricho novih volitev namerava vlada starostno mejo žen, ki imajo volilno pravico, znižati od 30. na 21. leto. S tem bi bile ženske enake moškim v političnih pravicah.

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

O čem bomo letos razpravljale v gospodinjskem kotičku »Vigredi«? Predvsem o najvažnejšem: o izobrazbi naših žen in deklet v gospodinjstvu. Dokler nimamo zadostno število gospodinjskih šol, ki bi jih mogle posecati tudi manj premožne, je edina pot kmetijsko-gospodinjski tečaj, kjer si žene in dekleta pridobijo vsaj najpotrebnejših, praktičnih in teoretičnih navodil za večje izvrševanje gospodinjskih poslov. Zato moramo najti pota in sredstva, da se bodo taki tečaji vršili po vseh župnijah.

O živloznanstvu se je v »Vigredi« že veliko razpravljalo. Vendar se da o tem še mnogo povedati. Za naše gospodinje so tovrstni razgovori in razprave tako važne, da bomo o tem nadaljevali tudi letos. — Količnega pomena je za gospodinjo, da je poučena o redilni vrednosti živil in kako jih pripravi, nam dovolj jasno pove izrek nekega slovečega zdravnika: »Od kuhinje (priprava hrane) je odvisno zdravje človeštva.« Ni najvažnejše, da gospodinja sploh kuha, temveč kako in kakaj kuha. Skrbna in razumna gospodinja gleda na to, da je hrana mešana, okusna, tečna in zdrava, da domači veseli k mizi sedejo in zadovoljni od mize vstanejo. Kjer pa gospodinja kar iz navade, brez vsakega premisleka kar na hitro kaj kuha ali pogreje, tam ni zadovoljnih obrazov, ni zdravja, ni blagostanja.

Tudi z navodili in nasveti za hišo in dom bomo skušali Vigrednicam ustreči. Na vprašanja bomo vedno dajali točne odgovore. Vigrednice se naj le pridno oglašajo z vprašanji. Saj je s takimi odgovori mnogokrat ustrezno tudi drugim čitateljicam »Vigredi«.

Jedilni listi.

I. Mesna juha z rezanci, goveje meso, kislo zelje, žemljni cmoki.

II. Pljučna juha, rezančev kuh.

III. Ješprenj, jabolčni cmoki.

Pljučna juha. Telečja pljuča operi in kuhaj nerazrezana. Prideni zrezanega peteršilja, korenja in soli. Ko so pljuča kuhana in ohlajena, jih zreži na drobne rezance, v juho pa zakuhaj pest rezancev ali riža; dodaj zrezana pljuča ter pusti še kakih pet minut vreti.

Žemljni cmoki. Zreži na drobne kocke tri žemlje, deni v skledo in polij z mlekom, v katerem si dobro raztepla dve jajci. Dobro premešaj ter pusti stati 15 minut. Potem vmešaj še par žlic moke ter napravi za drobno jajce velike cmoke in jih kuhaj v slani vodi 15 minut. Nato jih takoj vzemi iz vode in zabeli z ocvrtimi drobtinami.

Rezančev kuh. Napravi rezance (»Vigred« št. 4, leto 1927). Osušene zreži na majhne štirioglate krpice. Kuhaj jih gosto na mleku. V ohlajene vmešaj dva raztepena rumenjaka, tri žlice raztopljenega presnega masla, dve žlici

stolčnega sladkorja in trd sneg dveh beljakov; namaži primerno posodo z maslom, deni vanjo kuh in ga speci.

Jabolčni cmoki. Olupi pet dobrih kislih jabolk, zreži jih prav na drobno, primešaj eno raztepeno jajce, tri žlice raztopljenega persnega masla par žlic kruhovih drobtin ter pusti pol ure stati. Potem zajemaj testo z žlico (žlico pomoči prej v krop) in kuhaj cmoke v slani vodi 10 do 15 minut. Kuhane potresi s sladkorjem in cimetom in daj takoj na mizo.

Ješprenj s prekajenim mesom. Zreži prekajeno meso na drobne koščke, deni v lonec, zalij z vodo ter pusti, da zavre. Potem dodaj četrt litra opranega ješprena (ječmenove kaše) in naj vse skupaj počasi vre kakih dve uri. (Ješprenj je veliko okusnejši in se tudi hitreje skuha, ako ga že prejšnji večer namočimo in z vodo vred, ki se je v njej namakal, denemo kuhati.)

O zdravstvu.

Anica Justin.

Higijena v domu.

Veliko se predava in piše o zdravstvu — higijeni. Tudi naše Vigrednice bi rade kaj slišale o tem. Zato sem se odločila, da napišem par vrstic. Nič učenega ne bomo razpravljale. Začele bomo s prvimi, najpotrebnejšimi pojmi za naše deklice. Če človek gleda mladega dekleta, ki pride v mesto v službo, šele vidi, koliko nedostatkov je tu, kako premalo so poučena o teh tako preprostih in vendar toliko pomembnih stvareh. Začnimo kar s stanovanjem. Najbližje nam je. Kdo ga ureja in čisti in lepša tako, kot pridna ženska roka. Koliko truda in dela položimo vanje. — Ko se bomo pomenile o njem in o sebi — pa bomo poklicale na pomoč zdravnika, ki vam bo povedal bolj učene stvari o boleznih samih.

Kako naj pospravljamo? Zjutraj, ko začneš pometati, odpri okna na stežaj in še vrata. Ker se pregibaš, ti ta preprih ne more škodovati. Na glavi imaš pa itak ruto, da varuje ušesa. Ko imaš pomeđeno, počakaj, da se prah usede. Nato vzemi junjo in briši, briši in iztepaj zunaj. Prah je zdravju tudi velik sovražnik. Kjer je soba zaprašena, tam ni lepega, čistega vzduha. Na prah pa se tudi usedajo male, male kali bolezni — bacili. S pometanjem pridejo v zrak in mi jih moramo vdihavati. Na ta način dobimo najrazličnejše bolezni, od lahkega nahoda — pa do težke, usodepolne jetike. — Kako pridejo ti bacili v sobo? K tebi pride prijateljica. Prehlajena je. Kašlja in kiha, da je strah. Na tisoče in tisoče bacilov spravi iz sebe. Ti jih vdihavaš — in če nimaš v sebi prav posebno veliko odpornih sil — tudi ti sama oboliš. Zato pa je treba prav paziti, da ne kašljamo v smeri proti človeku. Pa o tem drugič. Pojdimo nazaj k pospravljanju. V spalnico! Tu je treba še prav posebno paziti — saj v tej sobi prebijemo vsaj eno tretjino svojega življenja. Roke si temeljito umij z milom in obleci snažen predpasnik. Okna in vrata odpri na stežaj. S postelj poberi blazine, odeje, rjuhe in jih

lepo razloži po stolah okoli oken in na okna sama, če si jih poprej dobro zbrisala, da se perilo ne zamaže. Tako naj ostane vsaj četrt ure tudi pozimi. V sobi se medtem zrak spremeni. Vsa čudna zatohlost izgine in perilo se navzame svežega vzduha. Potem se vsak posamezni kos strese skozi okno. Postelje se pospravijo in zagrnejo. Nato pa začni s pometanjem. Najbolje je, če najprej vzameš dobro izprano in močno ožeto junjo in z njo rahlo obrišeš tla, da pobere ves prah in ga le malo, malo spraviš v zrak. Potem še z metlo pometaj. — V spalnici se radi premetavanja posteljnine nabere posebno velika množina prahu. Zato je treba vse predmete prav lepo izbrisati. Briši pa rahlo in poteguj s junjo lepo mirno in počasi čez predmete. Videla sem dekleta, ki so tako hitro ometale s junjo, kakor bi jo iztepale in na tak način ostane prah v zraku in se kaj hitro usede nazaj na zid, tla in ostale predmete, ki so v sobi. Vsaj enkrat na mesec pa iznosi vso posteljino na sonce — tudi žimnice — slamnjake — plevnice — ali karkoli že imaš na postelji. Visi naj tu nekaj ur. Nato pa vse dobro iztepi in izkrtaj. Spalnica, ki si jo na ta način pospravila, ima tako lep, čist vzduh in glava te ne bo bolela v njej. Zakaj pa je zračenje toliko potrebno? Zakaj si želimo zraka in sonca v domove? Sonce pomori bacile — to so učenjaki dokazali. Čist zrak nas pa tudi varuje raznih obolenj. Pri dihanju gre zrak v pljuča. Ta ga razdelijo v njegove sestavine. Kisik, ki nam je tako potreben, dovodijo krvi — dušik, vodik in ogljikov dvokis — te telesu nepotrebne pline pa pljuča oddajo z izdihavanjem nazaj. Čim dalj časa smo v sobi — čim več nas je notri — tem več kisika smo porabili in v sobi imamo veliko množino plinov, ki so nam škodljivi, ki povzročajo glavobol, omotico in druge neprijetne občutke. Zato pridno zračimo tudi pozimi. Težko je — boste rekly; drv bo zmanjkalo v drvarnici. Nič strahu! Če je peč topla in zidovi že segreti, se soba kaj hitro prezračí. Par minut in dobro je. Ker so stene in peč tople, se bo tudi ta svež, čist zrak hitro zopet segrel. In kako nam bo prijetno v taki sobi. In zdrave bomo same in vsi naši. Koliko pa s tem prihranimo!

Za danes naj bo dosti, da se ne naveličate branja. Prihodnjič pa pogledamo v kuhinjo, ki je tudi velikega pomena za naše zdravje.

Rožanka:

Kaj mora dekle vedeti o oliki.

I.

Podoliko razumemo dostojno, vljudno vedenje na zunaj, nasproti Bogu, soljudem in nasproti samim sebi.

Prava vljudnost je ona, ki izvira iz dobro urejene notranjosti, t. j. iz trdnega značaja in volje in iz čistega srca.

Napačna vljudnost je samo zunanji videz brez notranjega jedra in bolj odbija kot privlačuje.

Vir, iz katerega izvirata prava dostojnost in vljudnost, je prava vera. Iz te izvirajo vse čednosti. Čednosti brez dostojnosti in vljudnosti si ne moremo misliti.

Zakaj se moramo vaditi v dostojnosti in vljudnosti? Ker je to volja božja. »Vaša dostojnost naj bo znana vsem ljudem« (sveti Pavel). Olikano vedenje nam pomaga, da v življenju pridemo naprej, vzdržuje edinost in mir in je bramba naše notranjosti. Razodeva dušno krepост in neguje razne čednosti ter je jako zaslužno pred Bogom.

Sv. Janez de la Salle pravi: »Vljudnost je izpričevanje odkritega spoštovanja in srčne dobrohotnosti z vsem zunanjim obnašanjem nasproti vsem, s katerimi občujemo. Razlikujemo zgolj zunanjo (in zato nepravo) in pravo, pristno vljudnost, ki je izraz notranjega krščanskega mišljenja. Le-ta se po pravici imenuje cvet krščanske ljubezni. Vljudnost napravi družabno obče- vanje prijetno in lahko, nalaga pa tudi dolžnost, da se borimo proti samoljubju, ki je navaden vzrok nesporazumljenj.«

V dostojnosti in vljudnosti se moramo vaditi nasproti Bogu, in sicer s tem, da izkazujemo Bogu najvišjo čast, da opravljamo vsa svoja dejanja Bogu v čast, da redno molimo svoje vsakdanje molitve, da vestno izpolnjujemo svoje dolžnosti, da visoko cenimo svojo sv. vero in Cerkev, da častimo svetnike božje in spoštujemo duhovnike in da se vedno dostojno obnašamo v hiši božji.

II.

Nasproti sebi se vadimo v dostojnosti s snago in z redom.

Neki ameriški zamorec, ki je bil kot otrok še suženj in je postal pozneje veleugleden učitelj in govornik v Ameriki, pripoveduje iz svoje mladosti sledeče:

Ko je bil 12 let star, je tekel tri dni peš, da bi ga sprejeli v šolo za zamorce. Denarja sicer ni imel, da bi plačal šolo, a upal je, da si ga bo zaslužil s postranskim zaslužkom. Ko je prosil predstojnico za sprejem, mu je najprej naročila, naj pomeče in pospravi dve sobi. To je storil tako skrbno in natančno, da ni bilo niti praška več videti. Ko je predstojnica to videla, ga je sprejela. Dobila je zaupanje vanj. Mislila si je: Če je to storil tako natančno, bo tudi pri drugih rečeh reden in snažen. Iz njega se bo dalo še kaj narediti.

Red ohranjuje svet, pravi pregovor. Vsako reč ob svojem času, vsako stvar na svoje mesto!

Tat je bil obsojen na smrt. Že je stal pod vislicami. Preden so ga obesili, je rekel rablju: »Ah, ne stal bi danes tukaj, če bi me bil le moj oče navadil, da bi bil vsak večer čedno obesil svojo obleko na žebelj!« — Res veliko dobroto store starši svojim otrokom, če jih pravi čas, takoj v mladosti navadijo na red.

K dostojnosti nasproti sebi spada, da se snažno, pametno, dostojno in preprosto oblačimo. Če je ženska vsa zamazana in raztrgana, kaže, da ji še veliko manjka do olike. Zenske moramo tudi pomisliti, da nismo same na svetu in da delamo z nespodobno, nesramežljivo obleko veliko pohujšanje. Pohujšljiva moda je kriva zelo mnogih tujih grehov in je prav slabo varstvo tudi za žensko samo.

K dostojnosti nasproti samim sebi spada dalje pravilno držanje telesa. Le-to pospešuje zdravje in daje telesu izraz prikupnosti in priča drugim o spoštovanju, ki ga imamo v svoji okolici.

Glede držanja telesa je treba pomniti:

1. Če stojimo, je glavni pogoj dobrega držanja neprisiljenost. Bodi tedaj naravna, prikupna, plemenita, resna in preprosta!

Ne spodobi se, če stojiš, da pri tem klecaš s koleno, da devlješ eno nogo čez drugo, da se ziblješ s telesom sem ter tja, da opiraš roke ob boke, da tlačiš glavo med ramena, da se na tak način postavljaš pred druge, da jim zakrivaš razgled.

Kdaj moraš stati? Če kdo stoji pred teboj in govori s teboj. Če kdo pride v sobo, razen če je tvoj dober prijatelj. Če te kdo pozdravi ali če si ti dolžna pozdraviti.

2. Če sedimo, je treba pomniti, da se držimo prosto, pokonci in neprešerno.

Če sediš, se ne spodobi, da se v stolu nemarno naslanjaš nazaj. Da devlješ eno nogo čez drugo ali da jih predaš korakiš narazen. Ne spodobi se, da se na stolu izteguješ, nemirno premikaš sem ter tja, z nogami mencaš in noge zatikaš za stol. Tudi ne, da objemaš kolena, ali da z eno roko objemaš stolovo naslonjalo. Kadar se vsedeš ali vstajaš s stola, moraš to storiti brez ropota, če nočeš veljati za neotesano in neoglajeno. Kadar stol prestavljaš, ga tiho vzdigni in ga postavi rahlo na določeno mesto.

3. Če hodiš, hodi pokoncu, naravno in neprisiljeno. Ne delaj ne prekratkih in ne predolgih korakov. Kdor hodi počasi, hodi sigurno, kdor hodi sigurno, pride daleč. Hodi sploh svojemu pravilu, stanu in starosti primerno. Obračaj ostrine nog malo navzven. Stopaj lahno, pri hoji ne ropotaj in ne povlačaj nog! Glej naravnost pred se, ne na levo, ne na desno, ali kvišku po hišah! Še manj dostojno je, sukati se in ozirati se nazaj. Giblji roke lahno in enakomerno!

Glede držanja ostalih delov telesa je treba pomniti.

Drži glavo naravnost in pokoncu. Giblji jo lahno in ljubko in ne majaj z njo, oziraje se na levo in na desno. Ne drži glave previsoko, pa je tudi ne povešaj prenizko. Tvoj obraz naj bo vedno veder in dobrohoten, odkrit, prijazen in ljubezniv. V sv. pismu stoji: »Iz obličja spoznamo moža in iz obrazovih potez razumneža.«

Ne pači in ne kremži obraza!

Nespodobno je, preglasno smejati se. »Beda povzdiguje svoj glas s smehom, kaj se modri komaj smehlja.« Tvoje čelo naj bo

vedno prosto in gladko! Tvoj pogled naj bo odkrit, prost in brez zadrege, trden, veder in prijazen, nikoli temen in čmeren.

Ne obračaj oči neprestano okrog sebe, ne glej postrani in potuhnjeno! Usta drži vedno lahno zaprta, premaguj zdehanje in ne poj na odprti cesti, še manj pa žvižgaj!

Roke naj visijo prosto in lahno, ne spodobi se, neprestano z njimi mahati.

(Dalje prihodnjič.)

ORGANIZACIJA

Sestra, Sv. Jurij ob Ščavnici:

Novoletni pozdrav Orlicam.

Dekleta so gotovo lep odstotek narodnega bogastva, v mnogih ozirih odločujoč činitelj naše srečne ali pa nesrečne bodočnosti. Kakršna dekleta, take bodo gospodinje, žene in matere, vzgojiteljice in graditeljice tisoč in tisoč družinskih sreč. — Dekletu, ki Boga pozabi, cerkvi se odtuji — sta duša in vera dve beračici, za kateri se več ne zmeni.

Orlice! Hčere in častilke Marijine smo, ki je naš živi vzor delavnosti in bogoljubnosti! Ali ne spada k bistvu Orlice, da je v milosti božji? Ali je še prava Orlica, če nosi na vesti pečat smrtnega greha? Ali ne bi bila izdajica orliškega pokreta tista mladenka, ki bi vedoma gojila katerokoli strast v svojem srcu?

Orlica, ti ponos in pomladanski cvet ženske mladine! Kakšen je tvoj prapor? Bel je kot sneg, ker Orlica ljubi venec devištva, ljubi nežni pajčolan prvega sv. obhajila! Dekle-orlica, bel bodi trak tvojega orliškega čela!

Modri kraj te odeva. Orlica modra bodi tudi ti, za večne cilje se potruji. Modra barva je znak ponižnosti; da boš gotovo in vedno ponižna! Ponižnost je polet kvišku, kot se Orlici spodobi!

Rdeče je tvoje lice, rdeča tvoja čepica, rdeči tvoji cvetoči klinčki: sami znaki tvojega vzvišenega poklica.

Lepo je bilo na prireditvah, lepo na akademijah, na dekljskih sestankih! Dobro.

Ali je še tudi lepo v naših srcih? v dušah?

Bog vas živi Orlice! Ne oddaljite se od Marije, ne izneverite se Jezusu! Častni načelnik vseh Orlic — bodi le Jezus!

Fr. P.:

Povej mi, s kom občuješ . . .

Zimski večeri imajo pridevek »dolgi« ali »dolgočasni«, izraz, ki ni več primeren sedanjemu dejanskemu stanju. Saj skoraj slišimo, kako ti zimski večeri s svojimi prireditvami, s svojim poživljenim društvom in družabnim življenjem, predavanji itd. glasno in s poudarkom protestirajo proti pridevku »dolgočasen«. To vedo tudi Vigrednice. Eno pa je vendar res: pozimi si zaželi dekle več tovarišije. Kaj spomladi in poleti, ko je vsa prebujena narava ena sama kipeča mladost, ki z njo kramlja in prepeva kratek čas, kot pravi pesem! Pozimi si pa vendar bolj natančno ogleda svojo okolico; izbira in izbere si sebi enakih, da presmeje z njimi zimske večere. Vesela, poštena družba, kjer se raja in igra, in dolg čas, dve stvari, ena drugi popolnoma neznani. S podvojenim delom v organizacijah, pri prireditvah, v pošteni pametni družbi poženemo starko zimo kot z enim mahom roke, kot z enim samim smehom daleč proč, da nam Vigrednicam hitreje prisije cvetoča vigred.

Prav tako! Bodi zato tudi vesela, če vedno postrežljiva »Vigred« tu malo pomodruje in ti pomaga tovarišice oziroma družbo izbirati.

Pazi na znance in tovarišice, ki iščejo tvojega prijateljstva, preden jim srce odpreš, svoje notranje zadeve zaupaš, in se z njimi bratiš! »S tistim, ki ovadi zaupane skrivnosti, ki krivično živi in s široko-ustnežem se nikar ne pečaj!«

Draga, preberi še enkrat tale zadnji stavek, koristil ti bo, prihaja iz ust svete Modrosti.

Angeli ne gredo nikdar v peklensko brezno, ravnotako se vrage ne drznejo pogledati v nebasa. Ločitev pokvarjenih in nepokvarjenih se tu ne more izvesti, strupa ne bomo spravili z zemlje, pa vendar ti pamet in vera narekujeta, da se ga varuj. Pozor pred ljudmi, ki bljujejo le strup iz sebe!

Li ne čutiš, kako nočejo priznati tvoje idealnosti, tvojega stremljenja po boljšem samo zato, da te ugonobe? Obregnejo se ob te pri vsaki priliki; v oči jih bode tvoje življenje, lepo in čisto, in se skoraj zarote:

Bomo jo! Ni čuda, da se skoraj vdaš: Saj sem res zanič! In gorje dekletu, ki zgubi tisto veselo zavest v svojo krepost! Njen ponos je zlomljen, zmagana, zastrupljena je. Zato pozor pred živim strupom!

Občuj torej z dobrimi! Saj jih poznaš in one tebe. Kar zberite se: roža k roži, lilija k liliji, vijolica k vijolici in bo v mrzli zimi pognalo sto cvetov same zadovoljnosti, veselosti in smeha, in še bolj se bo razcvela nedolžnost in vsaka krepost, in še vzpodbudo boste drugim: saj je vsaka dobra in lepa stvar že po svoji naravi taka, da se rada razširi na svojo okolico. Vaš krog bo rastel, živ, cvetoč vrt v mrkli zimi.

Če se ne čutiš dovolj močno, da bi bila s svojim zgledom in besedo šibkejšim za vzor in posnemo, glej jih! Mnoge so še boljše kot ti. Izberi si jih, ob njih zgledu se ogreješ za dobro, in osvetliš svojo mladost z lepimi dejanji. Čista bodo ostala tvoja najlepša leta, brez sumljivih in opolzkih potov. Srečna!

In zdaj pojdite, zbirajte se v društvih, družbah in orliških krožkih, kjerkoli, delajte za prosveto in moralno povzdigo ljubljenga naroda, rajajte, pojte, veselite se, ne pozabite pa, da ste in morate biti le dobre med dobrimi. Bodi vzor drugim! Zato zatri vsako razbrzdanost. Izžgi samoljubje in prijetna bo tvoja družba.

Iz orliške centrale.

Anketa o »Vigredi«. Dne 27. novembra se je sestala anketa, ki je razpravljala o številnih pismih — par sto jih je bilo — Vigrednic, ki so povedale oceno svojemu listu. Med temi pismi je bilo tudi dokaj takih, ki jih ni pisala preprosta dekliška roka, ampak celo naši odlični literati. To dokazuje, da »Vigred« nekaj pomeni ne le kot vzgojni, poučni in zabavni list slovenskih deklet, ampak tudi sicer. In to je prav lepo priznanje našemu listu ob petletnici. Odlomke iz pisem bomo o priliki objavili. — Pisma sama so v celoti polna priznanja in zahvale. Iz njih je razvidno, da »Vigred« popolnoma vrši svojo nalogo in ji ni treba izpreminjati smeri, niti načina razvrstitve. Seveda pa vsakoletni razvoj prinese marsikatero novost, ki je »Vigred« ne more opustiti. Zato bo letošnja »Vigred« vršila svojo nalogo kakor doslej, vse dobre nasvete in pobude pa si bodo uredništvo in sotrudniki zapomnili in jih skušali vse porabiti.

Udeležencem in udeleženkam ankete, zlasti onim iz oddaljenih krajev, se za njih požrtvo-

valno in nesebično sodelovanje in mnoge dobre nasvete Slov. orliška zveza kot izdateljca lista najiskrenejše zahvaljuje. Razpisano nagrado za najboljši odgovor dobila: Marija Tratnik Višnja gora, in Marija Božič, Preženske njive, Dole pri Litiji. Knjiga »Dom« je v vezavi in jima jo pošljemo takoj, ko bo gotova.

Vsem drugim pa najsrčnejša zahvala!

Orliški tehnični tečaj v Mariboru je združil vse vaditeljice štajerskih krožkov. Nad 30 se jih je vežbalo nad teden dni v novih vajah za 1928 in se učilo nov način poveljevanja iz »Vadnika«. Poleg tega pa so slišale tudi še marsikaj drugega z orliškega telovadnega dela. — Vsem sestram, ki so se v svesti si svoje naloge požrtvovalno trudile in vežbale, izrekamo naše toplo priznanje, ki pa jim ga gotovo ne bo odrekla tudi javnost, ko bodo pri prihodnjih javnih nastopih pokazale sad svojega truda. Obširnejše poročilo o tečajih prinese »Odbornik«.

Ob tihih urah. Vsem članicam toplo priporočamo nabavo pravkar izišle knjige. »Ob tihih urah«, ki jo je spisal stalni sotrudnik našega lista dr. p. Roman Tominec. (Le pogledite v kazalu v 12. štef. vse njegove stvari!) Če ne že prekrasna vsebina v 14 poglavjih, mora že hvaležnost za njegovo požrtvovalno delo v prid orlistvu dati njegovi knjigi vsaj polovico odjemalk med Vigrednicami. Knjiga v zelo lepi opremi stane broš. 23 Din in se naroča v našem uredništvu. Priporočamo, da hitite z naročbo, ker je povpraševanje zelo veliko.

Vsem čitateljicam in naročnicam »Vigredi« ponovno naznanjamo, da stane

»Vigred« brez priloge . . . 25 Din

»Vigred« s prilogo . . . 50 „

Sporočamo to kar v listu, ker ne moremo odgovarjati na vsa vprašanja, ki prihajajo, in prosimo, da se s tem odgovorom tudi vprašalke zadovolje!

Sestre sestram.

Orliški krožek Zagorje. Poročila se je dne 20. novembra t. l. načelnica orliškega krožka v Zagorju s. Minka Snojeva z br. Ivanom Pošteržinom, predsednikom Orla istotam. Iskreno čestitamo! — Tebi, sestra, pa kličemo k Tvojemu vstopu na novo življensko pot iskren: Bog plačaj! in ne pozabi nas! Bog živi!

D R O B I Ž

Naš tolmač.

Absolutorij: razrešenje od kake dolžnosti;
biblija: sv. pismo, odtod bibličen, -na,
-no;
ceremonija: slavnostno, zlasti versko dejanje;
dogma: verska resnica;
dogmatika: nauk o verskih resnicah;

epoha: doba;
 fiksirati: koga naravnost gledati;
 gramatika: slovnica;
 harmonija: soglasje;
 impertinenten: nesramen;
 justica: pravosodje;
 kalkilirati: računati;
 logika: nauk o mišljenju;
 logično: po mišljenju pravilno (pametno);
 materializem: nauk, ki trdi, da na svetu ni
 nikakih duhovnih vrednot;
 nekrolog: življenjepis umrlega;
 optimizem: svetlogledost, veselje do živ-
 ljenja;
 pesimizem: črnogledost, svetobolje;
 rabat: znižanje cene;
 sarkazem: zagrizeno zasmehovanje;
 šek (tudi ček): položnica za nakazilo de-
 narja;
 tragedija: žaloigra;
 utopija: nekaj namišljenega, neizvedljivega;
 virtuozi: umetniki;
 ciklop: enooček, velikan iz grškega baje-
 slovlja.

Uredniška molčečnost.

Mira. Okrajšano vidite danes Vašo pe-
semco. Ne kupičite besed, ki eno in isto po-
vedo! Čuvstev ne moremo realistično izraziti.
— Pošljite kaj več, da bo lažja izbira!

Miriam. Cita se še dovolj lepo, a to ne
zadošča. Kronološki potek dejanj ne od-
govarja resnici. Prihod naših dedov je pač
preveč tuj in neresničen. Za enkrat je obležalo,
pa to naj Vas ne ustraši!

Irena. Napišite kaj tehtnejšega o Vašem
novem krožku! Tako igranje z besedami nič
ne pomeni.

Tugomira. Naš list ima urednico, če ne za-
merite! Ampak Vaša »Zima« še za šolsko na-
logo v kakem četrtem razredu ni. Še tam do-
bro vedo, da mora imeti vsak stavek kako
misel; poznajo tudi že ločila itd. »Žalost«
menda hoče biti pesem; ampak oprostite, to
kar ste napisala, pa še davno ni.

Iva. Prav lepa hvala! Prosim, pošljite za
vsak mesec kaj! Mislite že na materino (mar-
čevo) številko!

Marjanka. Čitateljice Vas proglašajo, ker
ste jim marsikaj povedala iz srca in je zato
šlo tudi do srca. Oglasite se še kaj!

Na delo za dobro in pošteno knjigo!

Povojni svet živi z bliskovito naglico.
Tudi povojni denar je tak, da nič ne zaleže.
Ni čuda, da splošno živimo nekako površno

življenje: Da je le za danes, kaj bo jutri,
nas v tem vrišču skoro nič več ne skrbi.
»Saj tako nobena reč več ne drži: ne beseda
ne zakon ne služba ne cena,« tako pravijo
ljudje. Vse te razmere vplivajo tudi na našo
duševnost: ne ljubi se nam več mirno, resno
in trezno misliti: Vse samo za en dan! Zato
je razumljivo, da prebiramo in požiramo
najrajši novice in žalostne dnevne dogodke in
še kako plitvo drugo branje zato, da vse že
jutri pozabimo.

Tako življenje ni pravo. Proč z izgovo-
rom: povojna doba je še! Te dobe mora biti
enkrat konec. Spet na zdravo delo, ki edino
bo popravilo obubožanje, ki nam ga je po-
vzročila vojna. Revščina se ne prežene z za-
pravljanjem in postopanjem, marveč s šte-
denjem in neumornim delom, telesnim in
duševnim.

Veliko pomoč, da se dvignemo iz te po-
vojne zbeganosti, nam nudijo prav gotovo
dobre knjige. In dobro, tehtno knjigo Vam
nudi po tako nizki ceni, da jo doseže vsak
dninar —

Mohorjeva družba.

Kolika pa je naročnina za knjige Mohor-
jeve družbe? — Samo 20 Din za pet knjig!

Za to malenkostno članarino dobite
za leto 1928 te knjige:

I. Slovenske Večernice. V njih bo pretres-
ljiva povest »Višarska polena«, ki
jo je spisal znani pisatelj Narte Velikonja.

II. Najnovejša zgodovina slovenskega na-
roda. Spisal dr. Josip Mal.

III. Kako smo se zedinili? Skoraj vsi,
ki boste brali to knjigo, ste čase in do-
godke, o katerih govori knjiga, sami pre-
življali. Toda vsi vemo, da se v takih časih
mnogo zgodi, česar takrat ne zvemo pravi-
lno. In zato je bila tudi sodba o zedinjenju
z našimi južnimi brati, sodba o tem velikem
zgodovinskem boju — zelo različna in pre-
mnogokrat zmotna. Koliko različnih, narav-
nost lažnivih poročil je ljudi begalo! Zato je
treba, da te dogodke sedaj ob desetlet-
nici zedinjenja pregledamo trezno,
stvarno in pravično. Nihče ne bi mogel bolje
tega opisati kakor tisti, ki je bil vedno sredi
vseh teh dogodkov — to je minister n. r.
dr. Anton Korošec.

IV. Življenje svetnikov.

To bo nadaljevanje knjige, ki je pred ča-
som izhajala in že dolgo povprašujejo po nji.

V. Koledar za leto 1929. V Koledarju
bosta dve lepi izvirni povesti pa mnogo
krajših poučnih in zabavnih spisov. Zlasti
bo prinesel vse tiste važne dogodke iz sve-
tovne politike, ki morajo vsakega zanimati
in pouk v važnejših pereh vprašanjih.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din,
z mesečno prilogo 50 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. List izdaja Slovenska
Orliška zveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Pavla Melihar.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg štev. 33

Zahtevajte

v vsaki trgovini izrečno le

Kolinsko cikorijo,

*ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi*

Nova založba

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: izvrševanje vsa-
kovrstnih ilustra-
cijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamen- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.

Mama — mama,

glej to je pravo „GAZELA“-milo, ki
se tako krasno peni, da snažno in belo
perilo ter prihrani trud in delo

GAZELA MILO